

KEVADIK

NR. 4-5

Kaanelõike on valmistanud Johannes Feldmann.

SISU:

Eduard Oja: Templirüütlike laul. Sõnad A. A. Laanessar'elt.

Harald Paukson: Gustav Suits. Artikkel.

Gustav Suits: Müükallilt oma hingekirge. Luuletis.

Paul Vihalem: Noorsoo ühiskondliku maailmavaate arendamisest. Artikkel.

Palle Pede: Kõnelus kodumaale. Luuletis.

Johannes Barbarus: Matk merele. Luuletis.

Eduard Laugaste: Eesti Noorsoo Karskuliidu tööst kümne aasta kestel. Artikkel.

Johan Bechter: Surev randlane. Luuletis.

Oskar Loorits: Kaarle Krohni mälestuseks. Artikkel.

Ado Säärits: Amme. Luuletis.

ENK aktiivseid tegelasi:

Ferdinand Huik, Mannj Sarv.

Hugo Viires: Uue ajastu eel. Artikkel.

Leo Mõtus: Tormis. Luuletis.

Juhte kohtadelt:

Leida Rüütel, Ernst Omri, Ernst Trautman.

Bernard Kangro: Jalutamine. Rondee.

Rootsi noorsoo suvipäevad. „Pohjantähti'st“.

Informatsiooni:

ENK VI noorsootegelaste kursus, ENK III deklamatsioonivõistlus.

Toimetuse palub vabandada trükioludest tingitud käesoleva kaksiknumbri hiline mis. „Kevadik“ nr. 6-nda kaastöö on juba koos — ilmub, kui olud vähegi võimaldavad, uueks aastaks.

KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse
ja elureformi ajakiri.

Nr 4/5

X aastakäik

1933

EDUARD OJA.

Templirüütlite laul.

üle enda, üle enda, süü vast al-gab võimsa võit, sü-a
kar-gab su kes jül-gab, e-da- si läb ul- ja sõit. Too-ru-
ses ei su-sa noo-rus, nõm ei o-le õl-le uim. ü-le
en-da, üle enda, süü vast al-gab võimsa võit.

Üle enda, üle enda,
siis kõik ilm ei vastu saa.
Lehvi, sangarlipp me, lenda,
päästa ikkest püha Maa!
Loobumus on rüütli voores,
keeldumusest kasvab vaim.
Üle enda, üle enda,
siis kõik ilm ei vastu saa.

Sõnad A. A. Laanessar'elt.

Gustav Suits

Elu Tule tunglamehena ja meisterluuletajana

Kui praegune noorpõlv tahab tõeliselt kaasa elada Gustav Suitsu luuletaja-juubelit, siis ta peab hoiduma kujutlemast endale, et ollakse pühitsemas tavalist „meie auväärt ja elatand juubilarit“ sünnipäeva. Võib-

Gustav Suits

sündis 30. nov. 1883 (u. k. j.) Tartumaal Võnnu kihelkonnas koolmeistri pojana.

1921. a. algusest alates Tartu ülikooli eesti ja üldise kirjanduse professoriks.

Esimene luuletiskogu „Elu tuli“ ilmus 1905 (2. tr. 1913; 3. tr. 1921). 1906 avaldas esseekogu „Sihid ja vaated“. 1910–11 toimetas ajakirja „Noor-Eesti“. 1912 ilmus teine luuletiskogu „Tuulemaa“ (2. tr. 1920), 1920 armastuslaulude kogu „Ohvrisuits“, 1922 rahvalaululine „Lapsesünd“ ja värsikogu „Kõik on kokku unenägu“. 1929 avaldas uuemate luuletajate värsipõimiku „Eesti nüüdislühirika“ ja 1933 luuletiste valikkogu „Aastate aknal“.

olla peab isegi kartma, et nüüdsel noorsool tuleb selle sünnipäeva täieks kaasaelamiseks end ennemini noorendada kui vanandada! Tuleb vabandada kooliprogrammilisest suhtumisest sellesse kirjandusse, tuleb endale kujutella fakti: Suitsu isikus, Suitsu luules murdis noorus Eestisse —

aastal 1905. Siis ilmus „Elu tuli“ — luuletiskogu 22-aastase üliõpilase sulest. Liialdamata võib öelda: ühegi raamatu ilmumine Eestis päale Kreutzwaldi „Kalevipoja“ pole toond säärast muutust rahva meeleollu, pole olnud niivõrd pöördeline sündmus kui selle luuletistevihu ilmalepääs. „Kalevipoeg“ löi rahvuse, ent alles „Elu tuli“ sütitas rahvusele ehtsama, noorema elu soontesse.

On vahest raske praegu kujutella, millises halluses ja otse näotuses hingitses eesti vaimne elu enne seda pöördeaastat. Kirjandus oli küll juba andnud mõndagi tusedat, ent ainult proosa, realistliku romaani alal — Wilde, Peterson; eestlasel polnud aga millestki ammendada julgemat, nooruslikumat, kunstilisemat, pulseerivamat — vaimustavamamat elamust: puudus luule! Ärkamisaja isamaaline, osalt küllaltki vaimustuslik luule — Koidula! — oli jäänd juba ajalooks; Juhan Liivi üksinduses-sündind värss-aarded olid tundmata, ja parajasti teotsevad „laulikud“ polnud küll kuidagi võimelised haarama üha ärevamaks ja ootuslikumaks muutuvat ajameeleolu oma salmesses; ka Liivi tugevaks küljeks polnud mitte aktiivsus, päaletung, vaimustus.

Neid jõude omas aga noormees Tartu õppurite „Kirjandusesõprade“ isamaalaste ringist — Gustav Suits. Lõpetand hiilgavalt gümnaasiumi, ta sai toime veel hiilgavama teoga. Hoopis ennenägematute tähtedega ta raius eestlaste silmi ette:

Kas tunnete: väriseb maa? —
Nüüd tuleb kas e i või ja.

Olge valmid!

Üks on pimedus ja teine valgus —
Nüüd see ligineb: lõpp ja algus.

Viimaks ometi!

Pööre teostus. Eestis tuli lõpp senisele pool-iseteadvale, iseendas kahtlevale olemasolule; tuli algus täielikule elule — esmakordselt tõusis

rahvas sirgu. Võitis ja, kaotas ei, võitis noore eestlus, kaotas vanade lootusetus, argipäeva pessimism. „Elu tule“ pidulikud, jõulised ning kohati järsult lõõvad rütmid tormasid selle võitluse esirinnas; suur oli nende otsene mõju vähegi teadlikumate rahvakihtide meeleollu — nad elektriseerisid selleaegset politikat kui ka kirjandust, kunsti.

Sellise mõju saavutand luuletis-kogu pidi olema hästi kirjutet. Tõepoolest, mehelikumale, metalsemale, võitluslikumale osale „Elu tulest“ pole meie kirjanduses kõrvale seadida kuigi palju võrdset praegugi, pärast saavutusterohket luule arengut sest ajast saadik. Küll on Suits ise ka hiljem andnud eriliselt kaasakiskuvaid, enam küll meeleolulisi, kirjel-davaid kui otse üleskutselisi luuletisi pöördeliselt ja ootusrikkalt ajult — nii 1917. a. revolutsiooni päevilt; maailmasõja ajast võib tuua näiteks ülihuvitav „Koduhõllaus“, mis kujutab muljeid Inglismaast ja ohtlikust mere-sõidust koju. Aastast 1919 värsistab Suits uue sini-must-valge — iseseis-vuse — lipu lehvimist Toompea Pikk-Hermannis: „kui kevade tuul puhuks palge / uus aegade armaste järk“. Kuid endine „Elu tule“ tormaja ja heeros on vahepääl pidand nägema ka elu vähem pidulikke, otse pime-daid külgi; nii on seski luuletises lootustesse seginend kartusi tuleviku pärast ja vastikusetunnet sõjaaegsete koleduste vastu. Poet kardab, et iseseisvaks saamisega veel pole saa-vutet õigluse ja inimsuse võit kurja üle. Mõningais satiirides ta piitsu-tabki selle üleminekuaja jõhkruksi.

Nii jääb Suitsu toodangus julguse ning lootuse luuleks kõigepäält ikkagi „Elu tuli“. Aga oleks ekslik hinnata nii küpset ja mitmekülget kirjanikku ainult tema noorpõlve saavutuste pärast nooruseluuletajana. Gustav Suits pole olnud mitte üksi meie enesetunde, vaid ka meie luule ära-taja, uute radade avaja kirjanduses, rahva vaimse eneseavalduse pää-alal. Võisimegi end teiste rahvaste kõrval samaväärseina tundma hakata õieti

alles siis, kui evisime juba teiste rahvaste omaga samaväärset — euroo-palikk — kirjandust, sõnalist kunsti. Siin on Suitsul sedavõrd teeneid, et neid on praegu vahest veel raske täiel määral arvestada. Saand ära-tust soomlasilt, nii noore Eino Leino värssidest, lõi Suits „Elu tule“ uudis-liku ja meil ennenägematult kunsti-pärase luule, võitluselaulud kui ka puht-meeleolulisemad ja idüllilisemad palad. Järgmistes Suitsu kogudes oli küll võitluseroõm ja pääletungi hoog üha vaibumas; asemele astus luulelise nägemise, armastuse, mõtte ja pettu-mustegi luule — igal juhul aga väga meeleolukas kunst. Kuigi siin oli kadumas optimism, siis selle eest ilmnes ikka enam, et Suitsu luule suudab hoopis midagi muud kui se-nised eesti värssid, mis olid olnud enamalt asjaarmastuslikud ja „kodu-koetud“, paremalgi juhul vormilt liiga saamatud. Suitsust sai meil esimesi elukutselise kirjandusliku haridusega mehi (sel alal on ta professorina juhtiv praegugi); ta omandas hoopis laiema kunstilise silmaringi kui senised eesti kirjanikud. Ent üksi luuletaja-and võis teadlase viia intiimsesse kokku-puutesse parimaga kogu maailma-kirjanduse sõnakunstis; ainult poet võis õpingute ja harrastuste najal teritada oma võimeid ehtsa, alati isikupärase ja samas ka eestipärase uue luule loominguks. Siinkohal pole mahti peatuda mõnel näitel Suitsu suurest meisterluuletiste hulgast. Peab vaid rõhutama, et Gustav Suitsu värsiraamatud „Tuulemaast“ kuni „Kõik on kokku unenäoni“ tõstsid oma kunstiküpsusega, tihedusega ja mitmekesisusega meie luule (— ja üldse kirjanduse —) sellele tasemele, mida nõudis kogu tolleaegne Noor-Eesti liikumine: „väärigem Euroopat, ja olgem eestlased“. Need raamatud rajasid tee meie uuele rikkale luule-arengule ja jäid ise üheks selle arengu tippsaavutisi. Gustav Suitsu noorusea võitlusehoog ei kadund, vaid moon-dus meistriandeks, mille herkus ja nooruslik rahutuski tagab loodavate teoste mõju ning väärtuse.

Müü kallilt oma hingekirge

Liviust luges des

Müü kallilt oma hingekirge,
pea elulaine randa vaob!
Ja ainult korra leegib süda
ja mõte aatemõõka taob.

Ja neiu — kui ei taha tulla,
kui karmiks õnneks hellake,
kui aatevõitlust ta ei salli,
siis lahkume, siis lahkume.

Kui Hannibalil tõusku, seisku
pilvkõrged Alpid silma ees.
Ja jälle üle nende harja
Itaaliasse ihkab mees.

Kuid on tal armu, lõbu kõrval
üks säde vaprust südames,
siis lähme mägestiku rada,
kus alpiroosid õilmetes.

Autori loal 1933 ilmud luuletiste valikust „Aastate aknal“.

PAUL VIHALEM.

Noorsoo ühiskondliku maailmavaate arendamisest.

ENK peres on eriti viimastel aastatel, olgu siis elavatel ühistel kokkutulekutel või „Kevadiku“ veergudel, saand elavaks diskussiooniaineks noorsoo maailmavaatelise, eriti aja poliitilise veende kujundamisküsimus.

Noorus on aeg, kus väetist inimlastest kasvab teadmiste, kogemuste ja isiklike veenetega varustet looduse ja ühiskonna valitseja kultuurinimene. Seega kogu noorusaeg on pühendet elu tundma õppimisele. Mida enam omab inimene teadmisi, kogemusi ja maailmavaatelisti tõekspidamisi, seda enam loeme teda liginevat inimideaalile. See arenguprotsess kestab pikkamööda ja sulatab kõik omatu harmooniliseks tervikuks. Kõige selle juures on vaja hää d ta het niihästi isikliku mina kui ka ühiskonna juhtimiseks oma südametunnistuse järgi hääs suunas, on vaja idealismi. Aga suur küsimus seisabki selles, missugune on see hää ja ideaalne olukord, kuidas seda saavutada; paljast hääst tahtest on veel vähe.

Allpool vaatame neid noorsoo probleeme vähe lähemalt, vaatame, mil kombel ja määral kasvav noor-

sugu peaks olema huvitet ühiskonnast ja mil määral ja kuidas töötama ühiskonna hääks, s. o. kuidas suhtuma politikasse.

Paneme tähele, et aina keerukamaks ja tihedamaks kujuneb maailmas ühiskonnastumise protsess. Inimene ikka ja ikka enam saab tõmmatud tihedamatesse sidemetesse kaasinimestega. Riiklik kord, haridus, majanduse reguleerimine, mitmesuguste ühingute olemasolu j. m. märgivad järjest ühiskonna suurenevat tähtsust. Isegi sõjad, klassivastolud ja tulunduskriisid tähistavad inimese kui ühiskonnastet olendi seisundit. Ometi seejuures indiviidi individuaalsus näikse tugevnevat, olgugi teisi vorme võttes — suureneva ühiskonnastumisega. Moodsal ajastul ühiskondlikud probleemid on aktuaalsemad ja rohkearvulisemad kui lihtsas talupoja-feodaalühiskonnas sada aastat tagasi.

On hädavajaline, et kasvav noor juba maast-madalast päälle hakkab tutvuma ka ühiskonnaga ja ühiskondlikkude probleemidega. Seame oma ideaaliks, et ühiskonda tundma õppides me ei laseks end juhtida ühestki eelarvamusest ega „avaliku hääle“

dogmast, vaid suhtume kõigesse olevasse kriitiliselt. Mille leiame olevat hääd ja vastuvõetava, aktsepteerime ja liidame ajajooksul terviklikuks maailmavaateks. Mis leiame olevat halva — hülgame ja astume säärase nähte vastu võitlusse.

Teeme korrektiive kui vaja, asendame mõned vanad seisukohad uutega jne. Niisugust teed käies, kus loome oma ühiskondliku maailmavaate pikkamööda, läbimõeldult, kus iga tõe oleme avastand omal jõul iseseisvalt, enesevõitluse ja kriitikaga, saavutame omale tõelise iseseisva ja kindla maailmavaate.

Osalt õnneks, osalt õnnetuseks pole aga noored oma maailmavaatelistes õpingutes sugugi nii väga vabad, vaid väga tuntaval määral sõltuvad oma ümbruse — kooli, perekonna, kiriku, riigi j. t. rühmituste mõjust. Mõjustamata ümbrus pole ühiskonnas üldse ettekujutatav. Iga vanem generatsioon pärandab oma järglastele oma kultuurivarad. Noorsoo kasvatus on valitseva režiimi ja vaadete edasiandmiseks. Teataval määral seega igas riigis oli ja on kasvatus poliitiline. Normaalne on vaid see, et neis tõekspidamistes, mille üle on vaidlusi ühiskonnas, ei antaks kasvatust enamuse programmi kohaselt üldühiskondlikkude organite poolt, vaid see jäetaks eraalgatuse hoolde. Näiteks ametlik uskupooldav või -eitav, kapitalismi- või sotsialismi-eitav kasvatus ei tohiks olla praegu koolis. Perekonnas ja üldse väljaspool kooli olevates rühmitustes pääseb ometi maksma teatud suunaliste ideede levik. Aga ka viimasel juhul on õigem seada ideoloogilist kasvatust nii, et noor omab ja avastab nagu iseseisvalt juba tuntud tõesed, olgugi et teda selleks kaudselt mõjustetakse. Mõte ja idee, mille noor omandab endaalgatuse otsimisel ja oma sisemise võitluse ja kaalumise järgi, on kümme korda talle väärtuslikum kui väljast sunnikorral võetud maailmavaade. Keelud ja käsud võivad tuua noore hinge ainult vastikust pakutava ja armas-

tust keelatu vastu. Kui noor ise taipab, et keelatu on halb, siis on see palju väärtuslikum.

Noored on suured oleva kritiseerijad, ent midagi hoopis uut nad siiski ei loo. Nende ajalooline missioon on: panna maksma üldmaksvate tõdede kõrval tõesed, mis pesitsevad siinamaani üksikute mõtlejate päades, ja sulatada harmooniliseks tervikuks kõik hääd mõtted, mis seni esinesid üksikult eri inimeste juures, viia mõtted tegelikku ellu.

Kahjuks enamik noori inimesi pole ei kritiseerijad, uue, modernsema taotlejad, vaid isegi ei omandata seda, mida pakub oleva maailma keskmine läbilõige. Elatakse mugavalt päevast päeva. Põhjendatakse seda koguni: olen erapooletu, olen idealist — mind ei tõmba tühised ja maised asjad, ma ei seo end mingi dogmaatilise maailmavaatega, tahan jääda vabaks, iseseisvaks. Teised võtavad jälle mõne kitsa eriküsimuse: hõimu-, rahvus-, karskusküsimuse, millega tihtigi ainult pääliskaudselt tutvutakse, millest suurte idealistlikkude sõnadega räägitakse, kusjuures kõik muu mugavalt päevakorralt välja langeb. Tulunduslikkude küsimustega tegelemine niisugusele „idealstile“ on liiaks maine, olgugi et on tulunduskriis ja kogu maailma poliitiline ja kultuurajalooline progress on mõjustet majanduskorrast ja jõukusest. Karskusaadegi, tungimata ta ühiskondlikku olemusse ja astumata võitlusse alkoholismi kui ühiskondliku pahega, on ju absurdne, sest paljas teadmine isikliku täiskarskuse väärtusest ei anna midagi positiivset.

Meie ideaaliks on noor, kellele võimalikult mitmekülgsest arenend maailmavaade. Noore spetsiifiliseks tunnuseks on küll väljakujunematus, lõplikkude seisukohtade puudumine, ent ega see ometi pole meie kaugemaks ideaaliks. Noore kaugemaks ideaaliks pole laps, vaid täiskasvanu!

Kui noortele on muutund vastikuks poliitiliselt kindlate maailmavaadete alusel seisvate ajalehtede ja

kõnelejate õõnsad fraasid, valed, demagoogiad ja oma isiklikkude või klikehuvide kaitsmine, siis ei peaks see tähendama seda, et noored peaksid seepärast politikast loobuma, vaid vastupidi: see peaks just õhutama noori seda aktiivsemalt huvitama ühiskonna juhtimisest. Ajad,

kriitilisematel momentidel politiseerub ta kõige kiuste ometi, sest noorus ei taha hävingut. Järsk politiseerumine viib aga õõnsale fraseoloogiale ja annab võimaluse organiseerida noorsugu liikumistele, kus suurte sõnade taga on tühjus või kultuurilangus (nagu Saksamaal).

PALLE PEDE.

Kõnelus kodumaale.

Mu kodumaa, su pilk on hall
kui laukavete sünge süli,
kus mõõtmatused mustendavad all
ja tinataevas rõhub sinu üle.

Su legendik on kurb ja lai,
on külmad sinu padrikud ja rabad,
sest vähe hellitab sind päikse pai,
sa rohkem oled sajuroosast tabat.

Su randa ründab väsimata meri —
ses on kui suski siirast karmust.

Tuul tüdimata oma jutupoole kerib,
ei kõnele need õnnest ega armust,

Su ööd on pikad, pimedad ja külmad,
su süli kare nagu töölikkäsi.

Ent ikka minusse uut indu külvad,
kui arga hinge valdab vilu väsi.

Su metsad sügavad, su pind on paene,
sa sama sõnatu kui mina ise.

Vist sellepärast, et sa oled nõnda vaene,
sind armastama olen taunit alatiseks.

*

Kord sinulegi saabuma peab päiksepäev
ja murduma su ümbert pilvi ahel,
sest küllalt jõudu pulbitseb meil igal käes
ja rinnus terasvankumata tahet.

kus noorus lööb käega ühiskonna ja isamaa juhtimisele, on langusajad ja lõpevad katastroofide ja hävingutega. Ent noorus ei tunnista enda ega ühiskonna pankrotti! On vist selge, et noore inimese esimeseks sammuks ühiskondlikul alal pole parteide kihutuskirjanduse levitamine, koosolekutel „mürtsütegmine“ ega fraaside pildumine. Kui noorus on poliitilise kasvatuseta, siis ühiskonna

Oluline küsimus on, kuidas noor korraldab omad ühiskondlikud, poliitilised õpingud. Kool ajaloo, kodaniku- ja majandusteaduse ja kirjanduse õppetundidel kahtlemata annab esimesed teoreetilised alused. Kuid peame tähtsamana sõbrana noorele soovitama ta hääd ja truud sõpra — trükitud kirja, raamatut. Kahjuks meie raamatukogud, lugemislauad on selles suhtes võrdlemisi

puudulikud. Mitmekülgse kirjanduse kaudu saab võimalikuks kõige objektiivsem ülevaade, kuna siin puudub kaudnegi surve. Raamatutarkusest öeldakse siiski olevat vähe. Parimaks abinõuks ebakindlate, põhjendamatu vaadete tekkimise vastu ja harmoonilise maailmavaate tekkimise soodustamisel on omavahelised vaidlused noorsooühingute koosolekuil. Leiad, et Su vaated on õiged, siis veendud Sa veel enam nendes ja õpid neid kaitsema; on need aga väärad, revideerid ja korrigeerid neid. Eeldame, et iga noor austab oma vastast, käitub ja võitleb tema vaadetega korrektselt ja ausalt. Olgu koolis, kodus, jalutuskäikudel kirjandusse või loodusse — ikka hoiab noor maailmakodanik silmad lahti ja õpib.

Õppimine, kui ta tahab anda tagajärgi, peab olema süstemaatiline ja algav põhiprobleemide uurimisest. Ennekõike tarvis tunda ühiskonna põhiprobleeme haaravaid alasid: sotsioloogiat, ajalugu, riigiõigust ja majandust. Eriti tulunduslike probleemidega peab olema kursis, kuna ühiskonna suuremad võitlused keevad tulundusküsimuse ümber, mis annab eksisteerimisvõimaluse rahvastikule ja määrab kultuurilise kõrguse umbkaudsed piirid. Hädavajaline on see just praeguse tugevaima tulunduskriisi juures. Mitte niipalju sõnu karskusest, rahvuslusest ja sõdade kaotamisest, kui meie ei tea nende probleemide teoreetilistest alustest ega ühiskondlikest tekkimispõhjustest midagi või väga vähe.

Oletame, et õpingute ja tähelepanekute kaudu noor inimene jõuab mingile seisukohale, valib paarist küsimuse lahendusest ühe kui tema arvates parima. On loomulik, et ta siis hakkab oma erilist tähelepanu kinkima enda arvates õige lahendi lähemaks tundmaõppimiseks. Leides olevat täiskarskuse parajusest ja alkoholitarvitamisest parema, ta hakkab uurima karskusliikumist, kuigi juhib tähelepanu ka oma vastasideooloogiale. Pikkamööda kujuneb noorel

seisukoht iga ühiskondliku küsimuse suhtes, olgu see tekkind siis kas oma isiklikkudes või võimalikult suurema osa inimeste ratsionaalsema ja õiglasema elukujundamise huvides.

Ühiskondlike seisukohti on mitmesuguseid; peaaegu võimatu on otsida lahendit, mis oleks objektiivne nagu matemaatikavormel, mis rahuldaks kõiki. Ainult eksaktteadusist on vähe, sest füüsikat ja keemiat tundes võib ehitada elamuid, väetada põlde, ent samas ka tarvitada neid teadmisi sõjaks ja kuritööks. Igal on oma maitse, oma arvamus, kuidas korraldada ühiskonda. Sõda, monarhiat, diktatuuri, kapitalismi võib kaitseda, samuti ka eitada, ja kõike seda üldsuse huvides. Meie ideaaliks peaks olema väljakujunend ideoloogiaga noor, aga mitte igavene erapooletu kõigis küsimusis, nagu seda noorkarsklaste ringkondadest mõneltpoolt soovitetakse.

Kui noor näeb, et tema poolt omaks võetud mõtted sarnanevad mitmete teiste noorte mõtetega, siis ta astub oma mõttekaaslastega ühel ehk teisel viisil kontakti, et ühes oma ideoloogiat edasi arendada. Juhtub ka nii, et ühes küsimuses ollakse ühtedega, teises teistega solidaarne. Organisatsioon on seega vajaline ideoloogiliseks edasiarene miseks; ent mis tähtsam: oma ideaali teostamiseks. Igal organisatsioonil on eesmärk, ülesanne. Igal maailmavaatelistel organisatsioonil on teatud maailmavaatelistes küsimuses liikmetel ühised seisukohad. Kui liige loobub ühisest seisukohast, siis ta lahkub ise või teda sunnitakse lahkuma, sest organisatsioon, ühiskond ilma mingi korrata ei saa üldse eksisteerida, anarhia pole võimalik. Maailmavaateline organisatsioon lahendab aga ainult peamised küsimused, kuna üksikküsimustes jääb mõttevabadus. Politilised parteidki määravad ainult põhiküsimused, kuna nende tegelikku ellu viimise puhul parteideski peetakse sageli suuri ideoloogilisi lahinguid ja tekivad erivoolud üksikküsimuste juures. Vahest

usulistel ühingutel on kõige määramatult ühine programm, mis pääleli sageli muutmatu.

Usu, majanduskorra, kultuuri, karskuse üle tekib inimestel ühiseid seisukohti ja seega ka ühtlase maailmavaatega organisatsioon. Ei ole ka mõeldav absoluutselt erapooletu noorteorganisatsioon. Nooredki liituvad üha mingi üldisema väärtuse või maailmavaatelise tõekspidamise alusel, moodustavad vastava organisatsiooni ja töötavad oma ideaalide teostamise hääks. Nõuame vaid, et noor astub eluvõitlusse tugeva karakteriga, ideoloogiliselt põhimõttekindla inimesena, kes ei tee elus kompromisse ega ole juhitud karjäärist, rahast ega tühjadest fraasidest.

Noorsoo maailmavaatelise kui ka iseloomulise kindluse kasvatamiseks on vaja, et noored oleksid organiseerund eraldi ega kujuneks täiskasvanute organisatsiooni käskutäitajateks noor-reameesteks.

Säärane enesekasvatuse tee, kus analüüsitakse olemasolevat, seda kritiseeritakse ning leitakse teid ühiselt uue ja parema ühiskonna loomiseks, on raske, aga ainuke demokraatlikule kultuurühiskonnale. Kui nii seame eeskujuks elukangelased sõjakangelaste asemel ja näitame sirge tee arenemiseks, siis kriisajastus vaevlev noorsugu võidab pessimismi optimismiga paremasse ühiskonda.

KIRJANIK JOHANNES BARBARUS.

Matk merele.

Sest sadamast, kus haistad soolvett, tõrva,
ja läilad kalahõngud krimpsu veavad nina,
kui haiseks laip — hulk aega pääle mõrva, ...
siit välja meelitab mind horisonde vina.

*

Ja juba pilk mu kaugusten — eel maandub,
ma üle laineharja otsin päiksen kallast,
kus mõte mureline alatiseks taandub,
ja merre viskub südame ränk ballast.

*

Tuul hajutab ja sasib lünkjaid pilvi,
murdlaineid õhku paiskab — uhab üle pardast;
jäik merevesi tihkjas peseb silmi
ja heisat mässulipu tahab kisku vardast.

*

Küll vilistab, kui kordnik, — kutsub abi:
torm paisuv ähvardab, iil tõukab seljast, küljest.
Ei ükski puhang kinni meid siin nabi, ...
näen paati sukelduvat, tõusvat nagu hüljest.

*

Nii edasi! Kord paist'vad suunat rannad,
käen kindlalt, tüürimees, sa hoia, juhi rooli!
End alles saatuse siis hooleks annad,
kui pole õli enam, mootori petrooli.

Tsüklist »Matkavärsid«.

Eesti Noorsoo Karskusliidu tööst kümne aasta kestel.

Käesoleva aasta 6. aprillil täitus 10 aastat sellest, kui II noorsoo karskuskongress Tartus tunnistas vajalikeks iseseisva noorsoo karskusliidu asutamise, et oleks võimalik koondada kindla keskkoha ümber karskusmeelseid noori vastavate organisatsioonide kaudu. Samas võeti vastu ka esialgne põhikiri.

Tegelikule tööle asuti järgmiste kavatsustega: koondada kõik karskus- ja karskussihilised noorsoo-organisatsioonid, ja kus neid pole — võimaluse kohaselt asutada; Liitu koondund organisatsioonide tööd elustada aeg-ajalt instrueerimisega, valmistada koosolekute preparaate, virgutuslendlehti; olla abiks kodu- ja välismaise kirjanduse vahendajana ja kättejuhatajana; kirjastada paremat noorsoo enesekasvatus- ja karskuskirjandust; korraldada karskusõpinguid õpiringide, karskuseksamite ja võistluskirjutuste kaudu; et vastu tulla üldisemate huvide rahuldamistarbele eneseväljenduse kaudu, seks korraldada muidki võistlusi, millest seni teostund kõne-, novelli-, luuletus- ja deklamatsioonivõistlused; koguda andmeid noorsoo karskusliikumise ja noorsooliikumise kohta üldse ning panna alus noorsooliikumise keskarhiivile; võtta osa ja olla kontaktis kõigi kodumaiste karskus- ja haridusliikude kongressidega, samuti ka välisriikide, eriti naabermaade noorkarsklaste suuremate üritustega, ühtlasi vastu võttes viimaste esindajaid; korraldada kongresse ja muid suuremaid ettevõtteid karskusküsimuste laiemaulatuslikuks läbiarutamiseks, üksikute liikmete omavaheliseks ligindamiseks, sõprustunde süvendamiseks, mõistliku meelelahutuse võimaldamiseks jne. Kõike eeltoodut on püütud suuremas või vähemas ulatuses teostada.

Esimeseks tööks Liidu asutamise järele oli olemasolevate noorsoo kars-

kusorg-ide koondamine keskkoha ümber ja uute org-ide asutamine. 1923. a. lõpul kuulus Liitu juba 27 ringi umb. 3300 üksikliikmega, aasta hiljem aga juba 56 org-i umb. 5000 üksikliikmega. Organiseerida kavatseti kõik alg- ja keskkoolide karskusorganisatsioonid ning karskuse alusel seisvad org-id väljaspool kooli. Ühtlasi kavatseti käia läbi kõik 6-kl. algkoolid n. n. organiseerimislennu kujul, kuid 1924. a. halvad talvised teolud takistasid suuresti ettevõtet. Läbi jõuti käia ainult Järva, Valga, Tartu, Pärnu ja Saare maakonnad, kusjuures suur osa sellest tööst lasus E. Karskusliidu instruktorete õul. Koosolekute puhul koguti ka täiskasvanuult allkirju, et nad ei pakuks oma lastele viina, ja jagati lendlehti.

Liidu liikmeskonna arvulise koosseisu kohta annab selgust liikmete arvu omavaheline võrdlemine, mis osutab, et Liidu liikmeskond on püsind enamvähem stabiilsena 1926. a. alates, kuid 1931. a. energilise organiseerimise tõttu tõusis liikmete arv rekordiliseks — 103 organisatsiooni. Organisatsioonide arvu langemine 1932. a. oli tingitud hulgalistest koolide koondamistest (likvideeriti kõik õp. seminarid ja koondati koole Valgas, Viljandis, Tartus), osalt ka vastutustundetust demagoogiast, mida hakati kitsamast ringkonnast arendama Liidu vastu 1931. a. lõpupoolikul; selle tagajärjel sunniti Liidust lahkuma 2 ringi.

Liidu majanduslik alus, mis tegevuse algaastail oli kaunis tugev, aitas suuresti kaasa organiseerimisel: oli võimalik toetada organisatsioone kohtadel raamatute, spordiabinõude, asjaajamisvahendite jne. näol. Samuti võimaldus kergesti tarvilikkude teoste kirjastamine.

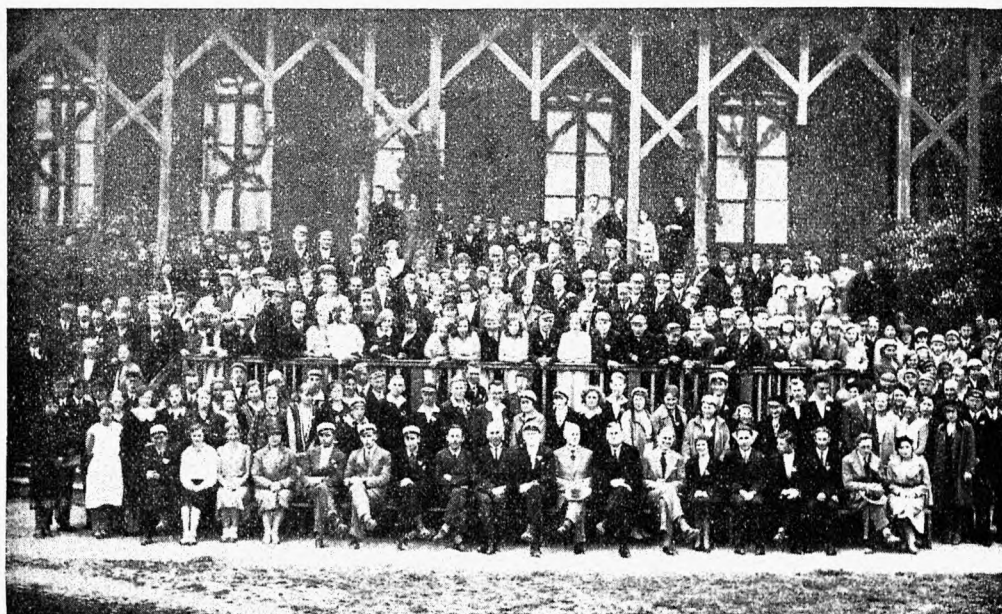
Kuna E. N. Karskusliidu tegevus on kujunend vastavalt tema koos-

seisule ja töölahtekohtadele mitmekülsemaks ja avaramaks kui seda puht-karskuse organisatsioonilt oleks võind loota, siis on saand E. N. Karskusliidust oluline tegur mitte ainult karskusliikumises, vaid kogu meie noorsoo kujunemises, eriti noorsooliikumises.

E. N. Karskusliidu poolt korraldatavad ülemaailised kongressid on osutund eriti viimaseil ajal pea

aasta tagant, kui mõningad ette-tulevad takistused seda traditsiooni ei riku.

Alaliseks valulapseks organisatsioonide töös on olnud juhtide küsimus. Noorte juhtide ettevalmistamine, nende tegevusele õhutamise ja näpunäidete andmine igapäevaseks tegevuseks sai tähtsaks ülesandeks. Tekib ju koolides iga paari-kolme aasta järele uuesti teravalt päeva-

ENK IV suvipäevad Viljandis.

ainsamaiks suuremaiks iseseisva noorsooliikumise avaldusvormeks. Neil kongressidel vilunuvad tegelased kui ka noored ise referaatides ja läbirääkimistel arutavad mitmesuguseid põhimõttelisi ja praktilisi küsimusi noorsookarskustöö ja noorsooliikumise alalt üldse. Senised kongressid on andnud igatahes palju hoogu ja vaimustust tööks kohtadel. Peetud on senini 7 kongressi: I 1922. a. Tartus, II 1923. a. Tartus, III 1924. a. Rakveres, IV 1927. a. Valgas, V 1928. a. Paides, VI 1930. a. Tallinnas ja VII 1932. a. Tallinnas. Kongresse püütakse pidada iga kahe

korrale juhtide küsimus, kui endiste lahkumisega koolist pole valmistet ette uusi, kes võiksid edukalt jätkata lahkunute tegevust. Äärmisel korral võib asi jääda kauaks lonkama, nagu see paraku siin-sääll tihti ilmnebki.

Juhtide päalekasvatamist ja vähese teoreetilisege ettevalmistuse andmist on katsutud Liidu poolt teostada noorsootegelaste kursustegä. Huvi nende vastu ja osavõtt neist on olnud silmapaistvalt suur. Korraldet on neid iga kahe aasta järele: I 1923. a. Tartus (kestvus 5 p., osavõtjaid 158); II 1925. a. Tartus (kestv.

4 p., osav. 122); III 1927. a. Valgas (kestv. 3 p., osav. 100); IV 1929. a. Tartus (kestv. 5 p., osav. 159); V 1931. a. Tartus (kestv. 5 p., osav. 251).

Suveti on korraldet noorsoo suvipäevi, et võimaldada noortele osasaamist karskest ning positiivsest lõbukultuurist ja kasvatada neist uue elustiili viljelejaid. Seni peetud suvipäevade vastu on tuntud elavat huvi, ühtlasi on nad jätnud osavõtjatele häid mälestusi. Esialgu lubati suvipäevist osa võtta kõigil

jonel, Önn; Inimene ja aated; Ed. Treu, Valimik seltskondlikke mänge; A. Anni, Noorsoo ülesandeid meie tänapäeva ühiskonnas ja vaimsuses. Kogusummas 16 eriteost 1683 leheküljega, kokku 69900 eks. Noorkarsklase laulikut üksi levis 16600 eks.

Ka Liidu ajakiri »Kevadik« lõpetab tänavu oma kümnennda aastakäigu. »Kevadik« on suutnud püsida ainukesena koolinoorsoo ajakirjana just oma sisuvärskuse ja mitme-

JOHAN BECHTER.

Surev randlane.

*Teist ööd ju valge vana rannamaja,
kus kingi, vanu sokke nõelub naine.
Taas rannakive lakub ummiklaine
ja haugub koeranäss, kel mõtted haja.*

*Vihm, segat lumega, teeb märjaks koja,
kui puhub iil ja veelgi paisub laine.
Koer hulub, talle kaugelt vastab teine,
ja aurav vesi tungib üle paja.*

*Ses rannamajas vana kalur haige
ja sonib Inglismaast, kus öid veel veedab
ta blondi tüdrukuga viskilauas.*

*Ta surma rannal hulub koeraraibe,
vett naine laiba pesuks keedab,
et kaelast saaks ja rutem puhkaks hauas.*

soovijail, kuid kahel viimasel on tulnud osavõtjate arvu piirata. I suvipäev peeti Tartus 1926. a.; II — Pärnus 1929; III — Otepääl 1930; IV — Viljandis 1931; V — Haapsalus 1932; VI — Tartus 1933 ühes 10. a. juubeliaktusega. Osavõtjate arv on kõikund 120—500 vahel.

Kirjastet on esijoonel karskus- ja elureformi kirjandust: Noorusjõud I — IV; Ralph Waldo Trine, Iseloomu kujundamine mõttejõu läbi; Fr. Foerster, Elujuht; Noorkarsklase laulik (ilmund 2 trükki); J. Järv, Mehised mehed; J. Elango, Aegade hää; Al. Elango, Noorsookarskustöö Eestis; J. Elango, Meie õnne vaenlane; R. Ko-

külguse tõttu. Kaastöölisi on »Kevadikul« olnud ülikooli õppejõududest keskkooli õpilasteni. »Kev.« 5. aastakäigu puhul kirjutab Elmar Murd »Eesti Kirjanduses«:

»Mu ees on tore köide — 5 aastakäiku »Kevadikku«. Mulle meeldib selle ajakirja terve ja eluvärske vaim. Meeldib sellepärast, et siin pole tegemist pealetükkiva propagandaga karskuse ja kainuse fanatismile, sellele, mis eriti nn. »otsekohest« karsklaste juures mõjub eluvõõralt ja hingematvalt kui mingi jäänus keskaegsest lihasuretamisest. Mulle meeldib üldse see viis, kuidas siin kirjutatakse noortele, eriti murranguealisele noorpõlvele kõiksugu küsimuste alalt, mis just neis aastais võivad kerkida. Siin kõneldakse tervisest, elurõõmust ja õpetatakse praktilist optimismi. Siin juhatatakse enesekasvatusele, julgele ja tervele elureformile, ülepea väärtuslikumate karaktriomaduste taotlemisele; kutsu-

takse üles protestima tarbetute ja mõttetute seltskonnakommete vastu, mis aheldavad personaalsust. Siin õhutatatakse tahte karastamisele ja isetegevale algatusoskusele eeskätt enese siseilma rikastamiseks; siin sisendatakse rännulusti ja matkarõõme. Siin juhitakse teadlikuma ilmasuhtumuse kujundamisele enesevaatluse, bio-graafilise lektüüri, ilukirjanduslikkude ja filosoofiliste teoste lugemise j. m. teel. Siin kut-
satakse üles koduseid raamatukogusid asutama ja antakse juhiseid lugemiseks ja teadustatakse vaimutöö meetodeist ülepea. Siin selgitatakse ilutunde olemust, selle elulist väärtust, ta esinemist argipäevaelus, esitatakse juhtmõtteid kunsti ja karskuse suhetest, muu seas ka G. Suits'u ja Fr. Tuglas'e sulest. Peale kõige muu (mida siin loendada võimata) elatakse hoolega kaasa ka kirjanduseluga, mäletatakse sageli kunsti ja kirjanduse suurmehi ja ideeinimesi (Beethoven, Gallén-Kallela, Brandes, Tolstoi, Rolland, G. Köhler, C. R. Jakobson, Kivi, Kreutzwald, Hurt j. p. t.), tuuakse rohkesti re-produktsioone, portreid, lühikesi tsitaate mitmesugustelt mõttealadelt. . . Eriti väärtuslik on siin valitsev optimistlik elutunne. Noorsoole võimalikult suupäraselt näeme siin aastate jooksul esinemas suurt osa meie sulemehist-pedagoogest, haridustegelasist, kirjanikest, teadlasist. Et mõnda nimetada: V. Ernits, A. Elango, A. Anni, J. Manninen, A. Audova, E. Kubjas, J. Vilms, J. Klein, F. Leinbock, M. J. Eisen, Fr. Tuglas, H. Männik, G. Suits, P. Treiberg, E. Raudsepp, E. Kant, H. Roos, A. Roose, A. Oras, E. Hubel, end. saadik R. Holsti ja lugemata arv teisi ja nooremaid. Esineb Aho, Whitman'i, Linnankoski, Lehtose, Lagerlöf'i, E. Key, Björnson'i, M. Gorki, Wells'i, Foerster'i, Marden'i, Rolland'i, Zweig'i, Undset'i, Rilke j. t. tõlkeid, Fr. Stuck'i, Rodin'i, Hodler'i, Rafael'i, Raua, Jannsen'i j. t. reproduktsioone. On ju ka nõrku ja tarbetuid ja igavaid artikleid, mille koht poleks siin, kuid üldmulje on ometi hea. . . Kuigi kirjutatud noortele, on seda tehtud enamasti ilusa asjalikkuse ja veenva soojusega, nii et see on loetav igapähele kui elujuhtiv, jõuduandev ja eetilisel tõstev lektüür. See-sugust ajakirja polegi igal rahval.¹⁾

Töö mitmekesistamiseks ja huvitavamaks muutmiseks on E. N. Karskusliit rakendand rohkesti võistlusprintsipi. Senini on korraldet kirjandite võistlusi, et virgutada noori süvenema karskusküsimusse. Seni on korraldet võistlusi 13-le teemale. Neist noortele kuni 17 a. — 5 ja kuni 25 a. — 7. Üksikasjalikumad andmed:

1924. a. I (nooremaile): „Kuidas käis Oru taadi käsi, kui naaber-külas kõrts avati?“ — Tõid saabus 20, auhinnati 8. II (vanemaile): „Miks

tarvitavad inimesed joovastavaid jookke?“ — Tõid 23; auhinnatud 6.

1925. a. I: „Mis teaks jutustada külakõrtsi esine lasilapuu?“ — Tõid 27; auhinnatud 9. II: „Missuguseid joomakombeid tuntakse Eestis?“ — Tõid 6, auhinnatud 4.

1926. a. I: „Miks mu sõber joomise maha jättis?“ — Tõid 38, auhinnatud 25 (NB! Juure on arvatud alati ka ergutusauhind). II: „Mis võiks noorsugu teha meie tuleviku karskendamisel?“ — Tõid 38, auhinnatud 12.

1927. a. I: „Kuidas käis valla-rahva käsi, kui kõrts suleti?“ — Tõid 33, auhinnatud 15. II: „Miks nõuab praegusaja karskusliikumine täiskarskust?“ — Tõid 30, auhinnatud 8.

1928. a. I: „Kuidas pühitsen oma sünnipäeva?“ — Tõid 29, auhinnatud 14. II: „Missugused eestikeelsed karskussisulised raamatud meeldisid sulle kõige enam?“ — Tõid 9, auhinnatud 7.

1929. a. (ainult vanemaile): 1. „Karskusmõte eesti ilukirjanduses“. — Tõid 15. Auhindatud 11 tööd. 2. „Ühe noorsoo-organisatsiooni ajalugu“. — Tõid 13, auhindatud 9.

1931. a. (ainult vanemaile): 1. „Ühe noorsoo-organisatsiooni ajalugu“. — Tõid 5; auhindatud 3. 2. „Millisena kujutleksin ideaalset noorkarsklust?“ Tõid 14, auhindatud 4.

Üldiselt on tööde tase keskmine, leidub ka üsna häid. Kokku on kirjutisi saanud 299 noort.

Suulise eneseväljenduse arendamiseks on korraldet seni neli kõne võistlust, kokku 25 osavõtjaga. I — 30. XII 1927 Valgas teemile: „Karskusliikumise ülesandeid“ — osav. 4; II — 29. XII 1928 Paides teemile: „Joomakombed, nende osa alkoholismi levimisel ja nende vastane võitlus“ — osav. 9; III — 30. XII 30 „Keskkooliõpilaste alkoholismi põhjusi“ — osav. 8; IV — 30. XII 32 Tallinnas teemile: „Noorsoo isetegevusest“ — osav. 4.

Deklamatsioonikursusi on korraldet 2, millele mõlemal korral järgnes deklamatsioonivõistlus. Esimene dek-

1) »Eesti Kirjandus« 1929, lk. 141/2.

lamatsioonivõistlus toimus Tartus 1. jaan. 1930. Osav. 7; II 31. dets. 1932. a. Tartus, osavõtjaid 11.

Noorte ilukirjanduslikkude väljendamispüüete rahuldamiseks korraldeti 1929. a. I luuletisvõistlus, millest osavõtjaid 42. Teisele luuletisvõistlusele saatis 9 autorit oma tööd. 1930. a. korraldeti I novellivõistlusest oli osavõtjaid 21. Paremaid saavutisi auhinnati. Osavõtjate vanuse ülemmäär oli piiratud 21 aastaga.

Lõppeks ei saa jätta mainimata tähtsa tegurina karskusteadmiste hankimisel ka karskuseksameid, millest osavõtt on olnud keskmine. Kokku on sooritet keskmise astme eksameid 564; alama astme eksameid 2000. Karskuseksamite ettevalmistamiseks on kasutat rohkesti sellekohast õpiringide raamatukogu, mille tarvitamine on Liidu liikmeile maksuta.

Nimetada tuleks veel E. noorsooliikumise ja noorsoo karskusliikumise keskarhiivi, mis koguvad kõiki noorsooliikumisse ja noorsoo karskusliikumisse puutuvaid mälestisi, eriti kooliajakirju. Mõlemad arhiivid täienevad iga aastaga.

Kuna Liit igaaastase riikliku toetuse vähenemise kiuste (viimasel aastal saab Liit ainult 500 kr. toetust), oma tööalu ikka on pidanud laiendama, on tulnud teha vahest otse kohutavaid jõupingutusi, et hoida tervena seda, mis juba algehituses olemas. Tööalade laienemine on sündind eeskätt väljaspool kooli oleva noorsoo organiseerimises noorte karskustoimkondadesse vastava kodukorra alusel.

Nende, enamasti algkooli lõpetanute, tegevusserakendamine ja koolis idandet seemne väljakasvatamine on, mulle näib, tänulik tööpõld. Oieti ja nende huvidele vastavalt juhtides tulevad neist kohusetruud ja hoolsad tööinimesed, kellele täie julgusega võib rajada lootusi, kui ainult maaintelligents nende tegevusse suhtuks igalpool häatahtlikult, kui mitte just otseselt kaasa aidates, siis vähemalt mitte nende tegevust takistades. Selliseid maanoorte organisatsioone kuulub Liidu liikmeskonda praegu 9, kellest pea-

aegu kõik teotsevad kohtadel üsna energiliselt.

Iga aasta valgub Liidu organisatsioonidest kooli lõpetades üle maa laiali hulk energilisi noori, kes aga kontakti lõpliku katkestamise tagajärjel läheksid noorsoo karskusliikumisest eemale. Nende sidumiseks Liidu tõhe asutati 1929. a. kirjavahetajate liikmete instituut, kuhu võivad kuuluda isikud:

a) kes ühegi org.-i kaudu ei saa kuuluda E. N. K.-liitu, omas tegevuses aga sellele kaasa aidata võiksid;

b) kes küll kuuluvad mõne org.-i kaudu E. N. K.-liitu, kuid on avaldand enam huvi ja aktiivsust noorsoo karskusliikumise vastu kui tavalised liikmed ning vajavad tihedamat kontakti Liiduga;

c) kes noorsoo karskusliikumist välismail juhtides E. N. K.-liitu oma maa noorsoo karskuspüüetest informeerida võiksid.

Liitu kuulub praegu 144 kirjavahetajat liiget, neist 3 välismaalast. Auliikmeid on Liidul 8.

Uue põhikirja kohaselt tuleb välja-töötamisele kodukord, mille järele võiksid üksikliikmetena Liitu kuuluda ka nooremad, eriti algkooli lõpetanud, kuna kirjav. liikmeks saamiseks peab omama ikkagi mõnesuguseid teeneid.

Liidu kongressid ja asemikekogu koosolekud on võtnud vastu rea põhilise tähtsusega resolutsioone, mis on sihinäitajaks juhatuse töös.

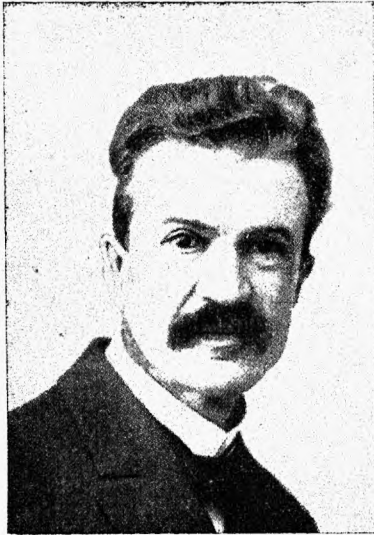
Mitmekülgsete huvide ja seisukohade esindajana on Liit näidand järjest tõusvat tendentsi ja tema vastu on tuntud laialdast huvi, mille tõenduseks on suurearvulised osavõtud Liidu ettevõtteist (kursused, kongressid, suvipäevad, võistlused).

Tõsise häameelega tuleb tänada neid vanu ja noori, kes on aidand julgustada ja õhutada meid uuele aktiivsele tööle viimaseil raskeil katsumisaegadel.

Ründame endises usus uue energiaga edasi. Aidaku meid selles kümne aasta kogemused ja tähelepanekud. Katsumistes karastatud ei murdu kergesti!

Kaarle Krohni mälestuseks.

Kui suri Jakob Hurt ja tema vanavarakogule ei olnud Eestis kindlat panipaika, siis leidis ometi väljaspool Eestit ekstaatiline mees, kes ruttas hoolitsema eesti rahva mineviku-sajandite suurima kultuuripärandi eest. Ta pakkis terve teise klassi kupee täis käsikirjalisi köiteid ja sõitis Soome piiri poole. Aga ajad

Kaarle Krohn.

olid sellised, et rajal vene politsei hakkas köiteid kahtlustavalt uurima ja peetama, arvates sääl salajast ja keeldud politilist agitatsioonikirjandust peituvat. Siis kogude tooja, kes ei osand vene keelt, tutvustas end politseile lakoonilise hüüuga: »Kaarle Krohn, professor, Helsingfors, universiteet!« Ning ülikooli professori tiitlil oli tol ajal nii võimas mõju, et politseinikud tõstsid aupaklikult käed kõrva veerde truualamlikuks tervituseks — ja kahtlustetav »salakaup« pääsis vabalt Helsingi.

Muidugi ei teadnud vene piiripolitsei tol puhul aimata, milline politiline agitatsioonikirjandus ta käte vahelt sellega tõeliselt siiski lipsas:

see oli 120.000-leheküljeline kirjakogu, mis sisaldas ühelhoobil niihästi eesti rahva põrutava süüdistusakti valitseva ülekohtu ja võõra võimu vastu kui ka kategoorilise nõudeakti oma vabadusele, õigustele ja kultuurile. See on eesti rahva oma sõnades kirjutet tõeline ajalugu, mille salakirju peab ainult osatama dešifreerida, ja see on eesti rahva iseisvuse-deklaratsioon, mis on elujõulisena püsind läbi sajandite surve.

Kaarle Krohn oli see mees, kes hakkas dešifreerima meie tardund aegade siseelu ajalugu ja hakkas mõjuvalt deklareerima rahvusvahelisele teaduse- ja kultuurimaailmale meie õigusi ja võimeid uuele iseisvavale elute. Rabavalt mõjus juba ainus fakt, et vähetuntud orirahvas osutus maailma suurimaks rahvaloomingu-aardeks, millest peavad alata ammutama kaugemadki uurijad. Tervelt kakskümmend aastat seisid meie vanavarakogud Kaarle Krohni hoole all. Sajad uurijad kasutasid neid, imetlejaid oli palju-palju. Naljatelles küsis Kaarle Krohn imetlejailt nii mõnigi kord, mida võiks maksta ka see kapp, kus seisab varjul eesti rahva kallim vaimuvara. Aga see kapp oli oksjonilt ostetud ja maksis ainult nelikümmend marka. Ning seda sisemise ja välimise väärtuse kontrasti kuuldes aimasid siis imetlejad, olgu need õpilased või õpetlased, ligidalt või kaugelt võõrsilt, aimasid sümboolselt kuulvat kogu eesti rahva sisemise arengu ja välispidise saatuse kohutavat kontrasti.

*

Selles pole kahtlust, et Kaarle Krohn on teind enam kui keegi teine eesti rahvaloomingu tutvustamiseks muule maailmale. Hurda ja Kalda ajast tänapäevani ta on aidand toimetada meie teaduslikke rahvaluulelisi töid. Ta on lasknud kopeerida Soomes Hurda kogud ja asund kopeeritud materjali korraldama, läbi

töötama ja uurima. Ta on innustand selleks arvuka pere kaastöölisi ja õpilasi, nii et Soomes praegugi veel eesti rahvaluule uurimise alal on tehtud rohkem kui meil endil kodus. Meie ülikoolis on sooritand küll juba üle 500 (sic!) noore oma eksamid rahvaluules ja saand nii-öelda diplomaeritud folkloristideks, kuid vanu eesti rahvalaule neist uurind on vaevalt kümnekond, Helsingis seevastu tosinate kaupa. Veelgi enam — Kaarle Krohn on saand Hurda järgi ka meie vanavara sõprade õpetajaks ja meie folkloristide noorpõlve tõeliseks koolitajaks. Tema elutöö on keskendund soome-eesti rahvalauludele, ja sellel alal ta on avaldand terved sarjad uurimusi, mille üksikutemustes võib oodata küll rohkeid parandusi ja ümberhinnanguid, kuid mis oma põhiväärtuselt jäävad sellest hoolimata oma ala püsivaks raudvaraks.

Kuid Kaarle Krohni suurus on paisund kaugele üle soome-eesti rahvalaulude raja — Kaarle Krohn on tõusnud kogu rahvaluuleteaduse juhtide esiritta maailmas. Ta on järjekindlaks süsteemiks arendand paljude teistegi (ja muuseas ka just meie Jakob Hurda) vaistetud ajaloolis-geograafilise uurimisviisi ja rakendand seda oma suure kaastööliste perega nii laiaulatuslikult terve maailma rahvaloomingu jälgimiseks, et kogu seda uurimisviisigi on hakatud üldiselt nimetama »soome« meetodiks. Soome folkloristlik kool on pannud enda rahvusvaheliselt täiel rindel maksma. Ma ei kuulu soome meetodi pimesi jumaldajate hulka, vaid teadlikuna selle tulemuste ahjustest ja sihtide piiratusest olen isegi hoiatand meie kodus miljöös soome meetodi mehaniseeriva rakenduse ja ülehindamise eest. Kuid seda veendunumalt pean siiski tunnustama, et ajaloolis-geograafiline ainetiku käsitus on igatahes kindlaks aluseks, millelt meie nooremate uurijate edasiehitav töö peab algama ja avaraimaid perspektiive taotlema. Ja Kaarle Krohn on seepärast meie nooremate

juhiks, keda ka suunanäitajana ja eeskujuna tahame kõrgelt hinnata ja austada, nagu tahame austada ja hinnata ka kõiki muid juhte võõrsil ja veelgi enam kodus, kes aga seda tõesti väärt on.

*

Veel on Kaarle Krohnis midagi, mida pole igal suurel juhil: see on erakordselt veetlev isiksus, mis kuumendab õpilaste ja kaastööliste austuse tema vastu üksmeelseks ja otse kirkastet armastuseks. Ikka häätahtlikku ja aina abivalmit hinge võib ju õpetlaste hulgas sama harva leida nagu mujal elus. Kaarle Krohn on selline erand, kes lihtsalt puistab oma teadmisi ja energiat iga kaashuvilase aitamiseks, kes tuleb tema palvele. Jaa, ta läheb ise kah veel teiste juurde aitama ja raskusi kõrvaldama, kadetsejaid rahuldama, tülitsejaid lepitama, puudusi ületama. Ta on nii hella hingelaadiga, et ta mitte ainult ei uuri meie suurte nimetute rahvalaulukute loomingut, vaid elab neile kaasa, põleb ka oma südames läbi endiste põlvede ihad ja tungid, nägemused ja unelused. Mäletan kümnekond aastat tagasi tema loenguid muinasskandinaavia usundist, valgusjumala Balderi surmast, — hääl värises ja silmad sädelesid pisarast, mis sütitasid kuulajateski surematu kire valguse ja paremuse poole. Ja kui tõin suvel 1927. a. Hurda kogud Helsingist Eestisse, siis nuttis Kaarle Krohn lahkumisel sadamas, et eesti vanavara, see tema kõige armsam kasulaps, viidavat nüüd tema juurest oma päriskoju tagasi, — olgu siis ka eesti rahvas hell ja hoolas oma vaimulapse vastu.

Kui lisada hääle südamele hääd organisaatorivõimed, siis on arusaadav, et just Kaarle Krohn on suutnud ühendada erimaade arvukad folkloristid ühiseks liiduks ja üksteist vastastikku avitavaks pereks, kes annab Soome Teaduste Akadeemia kirjastusel välja oma sarja FFC, millest on ilmud juba üle saja numbri, milles on käsiteldud paljudepaljude rahvaste loomingut ja mis

seegä on kerkind rahvaluuleteaduse keskemaks suurväljaandeks maailmas. Seepärast pöördusid maailma folkloristid kevadel Kaarle Krohni 70. sünnipäeval tema poole austuse, tänu ja armastusega kui oma õpetaja, aitaja ja sõbra poole. Rõõm-

sana ja elujõulisena naljatas ta sünnipäeval, et tunneb end aina noorenevat. Kuid juba suvel ta kadus järsku elavate hulgast. Teda ennast enam ei ole — tema töö ja tema hing seevastu elavad edasi igavesti.

Amme.

ADO SÄÄRITS.

Ei su lained rabele rahnude kaisun,
käed ei hoia sind kaljumäe lumise;
ei sul orgu mürise koskede-paisud,
ematiigrina sügavan mõmiste.
Ei su sülle laviinilang kõmise,
kuku lumipall üsala paisuks.
Kotkas ei hulju su üle,
kajakas hüljand su süle.

Ei sa keerle ürgsetest metsadest välja
ega kiltmaa kivikaant sulata.
Ei su lained vahuselt valluta välja,
mehegi kullipilk mida ei ületa.
Rand sul end taeval ei suudelda ulata,
ei sa ulatu mereni välja,
suubu valjaste valla
üllasse saabumisvalda.

Ei su turja lõika purjede luiged
ega laineid aer sangari libista,
ei su kaldail kaiku auriku huiked,
hai ei laisalt su vooguden lobista.
Ükski laevur su randu ei läbista.
rinnan kuulaten hõiskavat tuiget, —
ei su elusoont päri
millalgi suuruse värin.

Ematar Amme, on madal su tiibade lenne,
tundmatu, teadmatu astud teed tilluke.
Sinu kõrgmäeks on kääbuslik voorede rinne,
koseks mõni veskitamm hiljuke —
sinu saatuseks olla on killuke,
õdede sülle nõrguvaid renne.
Oma maailm oled sina
põhjamaa taeva all sina.

Sinu lätted soisest sammaldund järvest
välja sala imbuden liuglevad,
põhjamaa laante ja väljade mahedaist
ahta paelana läbi siis siuglevad. [värvest
Hiilingud vinguden üle sust viuglevad,
päikesen puhkab pind väiksestki virvest,
põgened lippavi jalu
otsegu sulakulla valu.

Vaibaks laotub su jalule luhtade samet,
mehele rindu sen luhahein mõõgane,
mustal metsrivil kahelpool auvahi amet,
tormiden jülhe ja vaikusen maagine.
Tullitab loimeden roostesaast maagene,
sama turbapruun perv on su lame;
mõni sanglepp säääl juured
mutta kinnitab suured.

Kui sa kevadel ujutand loapuru parved,
rästikuseljaks siis kuue su kuluse
ehivad vastsete ludade sihvakad sarved.
Pesitab part siis su roogude talusse;

kaluritruup käib öösiti tulusel.
Ristlevad kiilide lennuka parved;
hõbesed saalivad õhun
pääsukespoolide kõhud.

Suvel elad su südame palavad tuiked,
kõlavaks saaliks siis muutud ja elavaks.
Lõhnavad kalmused, kobrulehtede lõiked
ehivad rüüna su tumedaks, heledaks;
hajub müntide viiruk ja helavad
kõrgel kurblikud koovide luiked.
Rämedalt rääk rohun huikab.
Üleval taevasikk muigab.

Vahel vihmaseil ajal on nukker su tuju,
siis sul pisarad paisuvad lauguden,
veevool kaldast kaugele luhale ujub.
Kuid kui on pöud, kuivab vesi su aukuden,
kargab üle neist rebanõgi haukuden.
Oled siis mannetu varjune kuju —
ahtraks jäänd ammerind, läte,
raugenud eluramm käten.

Ematar Amme, on nõrgad su elutule leegid.
Aastas vaid kord sinu süda saab ägedaks —
kevadel, kui sina raputad ahelate needid.
Otsegu ärganud hiid, kes saab nägevaks,
algab su käsivars pöörlema vägevalt,
raksatab sillusse jäisisse luigid,
vallisse hallisse vaod —
valla veed, alla voo saod!

Otsegu terasest tuuraga murrad ja kaevad
valla rokekad jääkambad kõlinal,
alla raginal sõidutad metsikud laevad,
hõiskavad koskeden vägevaid helinaid.
Ahtaks jääb anum nüüd, laiud kui õlimaal,
mets ja mets sinu peeglissee kaevad;
kivi ka sangari ranne
linguga randa ei kanna.

Ematar Amme, on vaikne su südame tukse,
üürike sellen on suuruse liigutus.
Ainult lauliku hinge on uhtunud ukse
sinu lainte kiretu kiigutus.
Küll oled näinud ta joobumusliigutust,
kuulnud ta ihete ahastuslukse,
kisendust mõistmatu järgi.
millest nii võluvad märgid.

Näen sun, kodune jõeke, enese saatust.
Ahtratest rindadest-allikaist alanud,
soosängi surut me eluloo esime vaatus.
Avaruskiren kuid sa ei millalgi palanud
nagu su luuljahing, kunagi salanud
kes pole suuruse traagilist paatust.
Sooneke suubud. Kas küll laiab
minu voog enne, kui vajub?

ENK aktiivseid tegelasi.

Ferdinand Huik. Noorkarsklaste peres on Värdis Huik populaarsemaid isikusi. Alalise ülemkorralvalvurina kongressel, kursusil, suvipäevil tunnevad teda kõik Liidu ettevõttest osavõtnud. Asjalik, õiglane, üha abivalmis — sellisena on ta võitnud endale suurearvulise sõpruskonna.

Nüüd, mil ksv! Huik on juba lõpetanud ülikooli ning siirdunud tegelikkusse ellu, olgu toodud „Kevadiku“ lugejaile ka mõ-

Ferdinand Huik.

ningaid andmeid tema alles lühikese elu pikast ja kirjust elutööst.

F. Huik sündis 21. III 1909. a. Tartus töölisperekonnas. Käis M. Reiniku 4-kl. algkoolis ja H. Treffneri gümnaasiumis. 1929. a. sügisel astus ta Tartu Ülikooli õigusteaduskonda. Ülikooli lõpetas 1933. a. kevadel.

Ta armsamad huvialad: keskkooli esimesel poolel kirjandus ja filosoofia, hiljem enesekasvatuse- ja sotsiaalpoliitilised küsimused.

Noorsooliikumises hakkas F. Huik kaasa lööma juba algkoolis — esmalt skautlikus liikumises hundipoegade salgapäälisena. Hiljem H. Treffneri gümnaasiumis kandus Huigu teotsemise raskuspunkt Karskusringi, mille juhatuses töötas mitu aastat. Pääle Karskusringi töö võttis ta agaralt osa ka muist oma kooli õpilaskonna üritustest: oli Humanitaarringi juhatajaks, õpilaskonna ja abituriumi vanemaks jne.

Aga koolidevaheliseski noorte töös oli Huigu isik keskse tähendusega. Töötas Tartu Noorsoo Karskusorganisatsioonide Keskkorralduses selle asutamisest kuni likvideerimiseni, Tartu Koolinoorsoo Liidus jne.

E. Noorsoo Karskusliiduga tekkisid F. Huigul oma kooli Karskusringi kaudu varakult tihedad sidemed. 28. XII 1927. a. valiti ta Liidu juhatusse liikmeks, kus ta töötas 2 aastat (1927. a. sekretärina ja 1928. arkiivi ja raamatukoguhoidjana).

Pärast rakendus- ja aktiivselt E. Üliõpilaste Karskusühenduse tööle (oli sääl pikemat aega abiesimeheks). Teostes mitmesugustes akadeemilistes organisatsioonides. Võttis osa Üliõpilaskonna Edustuse tööst. Ent Noorsoo Karskusliidu tööle on ta jäänd ikkagi truuks kaasaitajaks. Tahaksime, et see vähekord seesugusena püsiks ja aina süveneks. Ärgu kadugu kunagi Huigu optimistlik nägu meie ettevõttest!

Fr. Olup.

Mannj Sarv. Sarvede perekond on andnud noorsoo karskusliikumisele rea aktiivseid tegelasi: Henn, Mannj, Paul ja Mall. Nendest on enim oma energiat pühendand Noorsoo Karskusliidu tööle just Mannj, kes olnud kauemat aega „Kevadiku“ toimetuse liikmeks ning teitsend 30. XII 1929 — 30. XII 32 liidu juhatuses (sek-

Mannj Sarv.

retärina), täh. kolm' aega. Oma otsekoheste ja julge esinemisega Liidu ettevõttestil on ta saand meie kõikide sümpaatia osaliseks.

Mannj Sarv sündis 27. II 1914 Tartus. Läks 1923. a. E. N. K. S. eraalgkooli, kus õppis 1927. aastani. Jatkas õpinguid E. N. K. S. tütarl. gümni. 1927—1932. 1932. a. sügisest pääle õpib Tartu Ülikoolis matemaatikas, käies oma isa jälgedes.

Noorsooliikumisega tegi Mannj Sarv esimest tutvust algkoolipäevil, kuuludes tibude (tookordne gaidi eelastme nimetus) rühma, kust ta aga peagi lahkus.

Aastast 1927. alates kuulus Mannj E. N. K. S. T. G. Karskusring „Aita“ liikmeskonda, valiti peagi selle juhatusse — ning 1931. a. ja 1932. a. I semestril oli ta tähendat ringi juhataja vastutusrikkal kohal.

Käies „Aita“ esindajana Noorsoo Karskusliidu noorsootegelaste kursusel ja suvipäevil huvitus ta üha enam ja enam Liidu tööst. Ja keskkooli III kl. õpilasena usal-

deti talle juba Liidu juhatusel liikme mandaat.

Pääle kolme-aastast kaasatöötamist Liidu juhatuses loobus ta viimasel asemikokogu koosolekul (möödunud jõuluaheajal) sellest tööst ajapuudusel. See ei tähenda

aga, nagu oleks Mannj Sarv seega Liidu tööst eemale jäänd. Ei, kirjavahetaja liikmena jälgib ta endise huviga Liidu tegevust ning aitab võimalust mööda kõigele kaasa.

Fr. Olup.

HUGO VIIRES.

Uue ajastu eel.

Iga uue ajastu ideelisem ja tulimeelsem osa üldisest nooruskonnast on kahtlemata see hiigeljõud, kes julgena ja kindlameeli püstitab ja peab püstitama omale ise suurejoonelisi tähiseid, et võida võimelisena teotseda ühiskondlikel ja kultuurilisel tööpõldudel. Või veelgi enam: on see, kes seab kõikjal üles uusi kõrgemaid teetulle — tabavamalt, õigemalt, selgepiirsemaina, helgemaina ja tõepärasemaina paistvalt noist varemini eelkainuult panduist samasuguseil või teisel alul. Ning seda kõike ta peab tegema ka siis, kui see antud seisundis on äärmiselt ränk, seotud tuhandete takistustega igal sammul, kui see enesega toob kaasa vastaspoole, vanema generatsiooni süüdistusi ja vahedaid pilkenooli. Noorus ei tohi väriseda ega kunagi leppida alatu survega, vaid ta peab üha sanganarlikult vallutama uusi positsioone ja uusi vabamaid mägiharju, et rajada ellu, seltskonna tardund teo- ja mõtteviisi, traditsioonide, üldprintsipiide ning igasugu religiooni-dogmade rägastikku uusi sihte ning tõekspidamisi. Ta peab astuma ägedasse opositsiooni kõigeaga, mis madal, vilets, kõigeaga, mis iganes kuidagi suunatud teisilagastava tõusikluse, egoismi, vaid-enesehääolu, elupõletamise või mammonatürannia sihis.

Ja ses võitluses ei ole taganemist. Ei saa siin olla ka mingit skeptilist norutamist ega ebalevat, aegaviitvat peatust ainsalgi teovõimsal nooruril, siin vaid tuleb üha rühkida ja luua ning tarbekorral ka purustada ning hävitada varemtehtut, ennemloodut, et teatud õiguse, tõe varemil võiks jääda püsima — uus tõde, parim,

käegakatsutavam, selline, mis vastava ajajärgu inimestele, nende südamele ja mõistusele omasem ning kallim, selline, mis neid mõjuvõimsamalt oma tõepärasuse - jumalikkusega haarab, neid kindlamini juhhib — ideaalsema maailmakorra, kõige vaimsuse ja inimlikkuse poole.

Selline on võitluse ja nooruskultuurse loova rünnaku üldine suund.

Ning kas võib nüüd parim noorusenergia ja teovõime kulutada veel muuks? Ons talle veel õilsamat aset?

Taas ainus vastus: ei kuskil ega kunagi! See on ilusam, on õilsam kõigest. See on vaid ainus ja õige nooruse tee — kangelaslikult läbi ideaalide-maailma, pää uhkelt püsti! Ohverdada endast palju sellele, kellest oled nii imeväike osake — rahvale, inimkonnale! Mis oleks enam kaunimat, veetlevamat?!

Meil Eestis ei ole käesoleval momendil mitte just ülemäärane sise- ja isamaalist kandejõudu, toda sise- ja vabanemise üllast tunnet ega loovale tööle õhutavat vaimset atmosfääri. Midagi oleks nagu katki, lõõdud välja õigeist rööpaist. Ning säherdune ängistav üldseisund võib saada saatuslikuks rahvale, kelle olemasolu ja iseseisvana püsimine ei olene kunagi ega milgi tingimusel inimarvust, füüsilisest jõust ega majanduslike reaalarvade rohkusest. Siin on tarvis ennekõike ikka muud.

Kuid loota värskendavat ja päästvat äbi vanadelt või asuda otsima motiive noile defektele vanema sugupõlve juures oleks mõttetum mõttetusest, koguni alatult väiklane oleks aga süüdistada neid. Enamasti on

ettetulevad puudused, väär-suhtumus rahvusluse jne., siin paratamatud, olnedes ennekõike kahest päämotiivist — nende hariduse saamisest viletsast tsaarikoolist ja psüühilis - vaimsest põhiprintsiibist, milline juba bioloogiliselt nii ette määratud, et iga inim-põlv tahes-tahtmatult jääb kord elu vastu tuimaks. Ja seda võib vaevalt kellelegi ette heita, kuna see on meie kõigi, terve inimkonna halastamatu saatus ning traagika. Seda teed läheme ka meie, noored, omal ajal — paratamatult, möödapääsmatult . . .

ei puudu teoleviiv potents ja millistele võib ohverduda andumusliku innuga. Ainult säärased saavad ja võivad olla väikerahva kindlamad sise- ning alustoad. Ja neid vajame meiegi kahtlematult.

Ning kas ei olegi juba tunda tolle murrangu ja sisemise ülesehitamise algusaja pinget õhus? Kas ei puhu üle maa juba sellised värskendavad ja vabamad tuuled, et kogu me võimas noorus, too tõusev inim-põlv, kes esimesena täisikkajõudnuks on sirgund vabas Eestis, kes viimse kui verelible ja kehakoeni on imbu-

LEO MÖTUS.

Tormis.

*Üles alla; alla üles;
üheskoos nad tuulehoos;
hallineva õhtu süles
liblikaina lennul koos.*

*Minu ette, minu taha
lumehelbeid vihur viib,
tantsitab ja viskab maha
neid kui saatus-tormitiib!*

Kuid — nüüd! Oi, nüüd oleme veel täis eredat elutuld ja jõuküllust, täis püüdluste unistavat ekstaasi ning võrratut töö- ja loomisrõõmu, mille ees murduvad kõik tammid ja sulud üle maa! Nüüd on ülim aeg meilgi panna intensiivselt käed külge kõigele sellele, mis suunatud me iseolemise kindlustamise, täiskarske maailma-vaate, üldinimsuse ja rahvusluse poole, sellele, mis süvendab ja hoogustab me rahvuslike omapärasuste viljelemist ning üldkultuurset arengut Eestis. Meile on selge: meie väike kodumaa saab ja võib vabana rahvana elada vaid siis, kui kogu tema elanikkond on kõrge vaimse kvaliteediga, enesest lugupidav, ülespüüdev ning — sisemiselt vaba ja killustamatu. Kui ta suudab olla hingeliselt ja vaimselt liikvel ülimal määral, kui temal on küllaldaselt suuri, kõrgeid ideid ja juhtivaid aatõid, sarnaseid, milledel

tet läbi eesti vaimust, saades haridusegi puhtemakeelses koolis? Kas ei ole tunda, et see jõuküllane ja avapiirsema maailmasuhtumisega noorus valmistub võitluseks nende masendav-lõikavate elupahede, -raskuste ja igasugu väärpaleuste vastu, milliseid teenitud senini palavlikus saagiihas? Ning kas ei ole tunda tervet uue ajastu eelkevade lähene-mist ja uute ideaalide, tõdede ja väärtuste innuka püstitamise sigitavat eelvaikust?!

Aeg ja elu ise annab noile üli-tähtsaile küsimusile lähemas tulevikus kindlama vastuse. Siinkohal nentigem vaid ühte: Eestit tema helgemale ja parimale tulevikule vastu võib ning suudab peatselt viia ainult meie ideelisem, vabameelsem, organiseerund noorus; tõusvaks maaks saab ta vaid nooruse läbi. Selle nooruse kaudu, kelle silmaring on avaram, kes on

vaba väiklusest ja liigest omakasust ning kellel ei puudu kõlbline julgus hävitamiseks ja hukkamaks kõike seda, mis madal, must, vilets. Kas või ägedama võitlusega.

Jaa, see võib näida mõnelegi paradoksina, aga ometi see on ning saab vankumatuks tõeks. Ja seda kõike ootab meilt praegune üldsei-

sund otse põlevi silmi. — Pole suureke me maa: hää signaal võib kosta ühest riigipiirist teise — mis viga siin siis organiseeruda ühiseks võimaks aatemalevaks võitlusel parima tuleviku eest! Tarvitseb vaid osata kuulda seda hüüdu — sisemiseks õilistamiseks kohustavat häält!

Juhte kohtadelt.

Leida Rüütel — noorsoo karskusliikumise tuline esivõitleja Pärnus. Pärnu linna tütarl. güm. Ö.Ü. „Lotos'e“ agar esinaine.

Leida Rüütel on praegu V klassi õpilane. Ta on sündind 24. IV 1916. a. Voltveti vallas, sügavas metsas asuvas Suitsu külas ja ka samanimelises talus. 7-aastasena läks Voltveti 6-kl. algkooli. Hiljem

Leida Rüütel.

oli mainitud algkooli Karskusringi kirjuriks, millise ametiga rajas oma noorsootegelase karjäärile põhja. Nüüdsele kõrgele esinaise kohale valiti ta juba IV klassis.

On eriti andekas matemaatikas ja füüsikas. Üldse parimaid õpilasi oma klassis, aga ei püüagi lõpetada cum laude, nagu ta ise trotslikult väidab. „Rahuldavad võivad olla saksa ja inglise keel, kuna mõtlemise ja arusaamisega tegelevad ained peavad olema hääd,“ rõhutab ta.

Sportib ja käsipallitab. Eriti meeldib talle suusatamine, jalgrattasõit ning võrkpall.

Muide, harrastab ka laulu ja tantsu.

Kirjandusest ülistab Fr. Tuglast ja tühtlasi sümbolismi ning sellega kaasuvat vormikultust. „Iialgi ei saa olla igav sisuta raamat huvitava stiiliga,“ sõnub ta. Kirjutab ise moodsas keeles ja viimisteldud stiilis.

Leida Rüütel on huvitet ka hüpnoosist ja igasuguseist selgeltnägiast.

Ta unistuste maailmaks on Jaapan oma värvikirevusega ja omapärasusega.

Päale keskkooli lõpetamist kavatseb Leida Rüütel siirduda Tartu ülikooli.

Fr. Olup.

Ernst Omri — Võru Ühisgümnaasiumi aktiivse abituriumi aktiivseim abiturient. Sündis 29. okt. 1912. a. Õppis Lasva külakoolis ja Võru linna I segaalgkoolis.

Gümnaasiumi II klassis juba oli „klassiõhtu“ korraldamise hing.

On noorsooliikumisega kasvand kokku. Olevikus: esimees Võru Ühisgümnaasiumi Abiturientide Ringis, juhteklubilane Võru

Ernst Omri.

N. M. K. Ü-gus, Noorkotkaste Maleva staabi liige ja õpperühma juht. Päale selle veel kaitseliidus õpperühma pääliku abi.

Huvid — kirjandus, filosoofia, ajalugu. Koolis õpib päämiselt eesti ja inglise keelt. Nii siis anglo-orientatsiooniga patrioot. Saksa ja vene keelt ei taha näha ega kuulda. Juute vihkab, ent uue ülikonna ostab kindlasti Jankel Judekinilt. Kehakultuuri ja sporti pooldab — on ka ise tüse poiss. Käib kinos ja teatris ühevõrdse huviga — näitelaval täiesti kodus, näitelinale pole veel saand.

Politiline partei juba ammu valmis vaadatud — ootab vaid lõputunnistust, et lüta kaasa — mitte küll kaikaga.

Algkooli noortele soovitab noorkotklust. Keskkoolis kõidab vaid isetegemine, ja parema meelega „liigutab“ teisi kui laseb ennast „liigutada“. Juht üdini ja vereni.

Noorsoo Karskusliidust peab lugu — põline Võru esindaja Liidu kongressidel ja asemikekogu koosolekutel.

Võru noorsooliikumist arvab olevat tõusu teel. Olevikuski on optimist. Kui möödunud aastal Noorsoo Ringi kassa läbikäik oli üle 500 kr!., siis tänava loodab sellest rohkemat.

Kirjamees. Kõnemees siiski kõvem. Vist majanduskriisi puhul ökonoomilisel kaalutlusel, sest keelt suus liigutada olevat kergem kui sulge paberil.

Tütarlapsi vast huvitab — pole „põhimõtteline vanapoiss“ (nagu Evi Lassen „vanatüdruk“) ja ta süda ja käsi on veel vaba.

Tüse mees — seltsimees ja sõber.

Aksel Mark.

Ernst Trautman — üks Paide vähestest ja tähtsamatest juhtidest, keda kindlasti peab tutvustama ka „Kevadik'u“ lugejaskonnale

Ernst Trautman nägi esmakordselt seda „varjude ilma“ ja sai inimese kuju 21. apr. 1915. a. Järvamaal, Aavere mõisa viinameistri pojana. Imekombel on „noormees“ siiski täiskarsklane ja ei joo; see tähendab: joob küll, aga ainult vett ja piima (kohvi kah, kakaod mitte).

Juba algkoolist päale töötab Äрни (nii kutsutakse teda sõpraderingis) kaasa kooli karskus- ja lugemisingis, hiljem isegi juhatustes.

Paide Ühisgümnaasiumi astund, on Äрни ka siin aktiivsemaist tegelasist, muutudes hiljem päris „sotsiaalseks tüübiks“ ja „kümnekohapidajaks“.

Juhib juba 4 aastat praegust abituriumi ja on kõva ühistegelane, olles kooperatiivi pääasutajaist ja selle „direktor“, teist aastat. Pääseb IV kl. Üg. Noorsoo Liidu juhatusse ja on, alates 1933. a maist, selle esimees kuni tänaseni. Ka skaudel pole ta tundmatu suurus, töötades kaasa Ühisgüm. skautpere juhtkonnas.

Armastab muusikat ja kirjandust, seni aga romaani veel kirjutand pole ja päale vantroreli ühtegi muusikariista ei käsitle.

On veendund taimetoitlane. Lemmikroog siiski seakarbonaad.

Käib meeleldi teatris ja on kõva tantsumees, aga kinos ei käi, päris tõesti kohe, olla kasutu ajaviide.

Õppetlesandeid, kui need õpitud, oskab hästi. Kindel kandidaat cum laudele.

Ernst Trautman.

aga priimus pole, kuna klassis ka priimased on.

Lemmiktegevuseks siiski ajaloo ja psühholoogia uurimine ja ajalehtede lugemine.

Pooldab „individuaalseid vabadusi“, on liberaal — kõva isikuvabaduse pooldaja, eriti trükivabaduse, kuna on N.-L. seinalehe tensoriks!?

Sporti pooldab, on järjekindel spordivõistlustel kaasakarjuja, aga ise teha ei viitsi.

Presidenti ei pooldand, aga korraliku koolipoisina avaldas mõtteid vaid kitsamas ringis.

Läheb arvatavasti ülikooli juurat tuupima, vast saaks presidentiks (esimene minu, teine arvatavasti ta oma arvamine).

Muidu kena poiss. Alati hääs tujus ja sõbralik. Seepärast on võitnud ka laialdase sõprusringkonna.

Ev. Rosenthal.

Suur vaenlane, see on kahtlus. Võib, peabki olema tolerantne ja humanne. Aga on keeldud kahelda selles, mis usutakse hääks ja tõeks. Mida keegi mõtleb, peab ta ka uskuma. Ja mida keegi usub, ses peab ta jääma kindlaks,

* * *

Päike, mis valgustab kõike seda, mis on ja mis tuleb — jumalik rõõm luua! Ei olegi muud rõõmu kui ainult loomisest. Ei ole olendeid muid kui kes loovad. Kõik teised on varjud, kes vanguard üle maa, võõrad elule. Kõik elu rõõmud on loomise rõõmud: armastus, geenius, tegu — kõik on jõu leegid, mis lähtuvad ühisest hõõgest. Isegi need, kes ei või leida aset selle suure kolde ümber — auahned, egoistid ja steriilsed prassijad — püüavad end soojendada tema kahvatuist vastuhelgest.

Romain Rolland.

Jalutamine.

Rondee.¹⁾

Täna jalutan uulitsal, kividel rabiseb saapatald, krae pigistab kaela, vasaku kõrva kohal tunnen kaabu survet, astudes tundub puusadel püksirihm, mantliäär puudutab kindreid. Olen riides, naeratan mõningatele, kes vastu tulevad. See olen mina, jalutamas, ja mul on pää, ning tõsi, et säääl asuvad mu mõtted. Majad on kahelpool tänavat ja ajus on mõningad üksikud katked teadmisest, mis on ergad ja ebakindlad nagu härmatis; mõned mälestused, millest sajadind võiksid kadestud tunda; katkendiline tajumine, et olen, kõnnin, et on päiksepaistene ja jahe; üksikud väikesed tahteimpulsid nagu vaglad, lühikesed, jämedad ja jõuetud. Need on mul silmade kohal kulmude taga nagu linnupojad pooliti lõhutud pesas, et kahju on lahkuda, hirm jääda. See on mu olemine — ihuline ja hingeline, kaduv ning igavene. Sellena mind tuntakse ja teretatakse väljas ning majades. Seesugusena võtab mind sõber, kes truu, naine, kes armastab, vaenlane, kes põlgab ja inimene, kes on nii ükskõikne ja trööstitult erapoolik nagu surm. Ja selline olen endale, üks mees, kel puudub ainult vikat käevarrel, et mind ei peetaks viimaseks peremeheks, sest luukere on minus ja koolja naer. Sellisena elan oma elu ja loon vahekordi ligimestega, mis on alguses värsked nagu

lõhmuse niined, siis tõmbuvad krobelisteks ja katkevad, et ütleme: ununevad. Nii ma liigun ja jõuan edasi, aga kuhu poole ja kas mina, ei tea; või liiguvad asjad must mööda. Nii armastan ja vihkan eneses, sest nagu halvast potikivi ahjust pragude vahelt pääseb karm, nii minust mõni üksik sõna ja lause. Samuti ma naeran — visates pää kuklasse ja nutan, kummardudes laubaga ettepoole nagu palvetaja. Puhu paistab päike kuskil kaugel ilmaruumis, vahel tibab vihma pilvedest, ülevalt ütleme. Vahelduvad talved ja suved, kevaded ja sügised kõnnivad üksteisest mööda. Aasta on justkui neli tütarlast ringis, kätest kinni, tiirlevad ja laulavad monotoonselt, et ei peagi seda lauluks. Vaatad neid, puhu seisatad kuskil kõrvalhoovis — ja mööda ongi eluaeg. Lahkud maapäält, kustud nagu veetilga sära kobrulehel, kui pilv varjab päikese. Miski on lakand kuskil saramast, on läind võib olla kaugemale, ja mind ei olegi enam. Jääb mälestus tuttavate meelde, väike nagu mardikas nende päaluus, uimane, jõuetu, kuni kooleb sinna enne neid või ühes nendega. Nii saab otsa elamine, mis oli nagu jalutamine tänaval võõrana, üksi, meelisklevana, ruttamiseta kuhugi, tundega nagu ootaks rong jaamas vaid sind; kunas vaid saabud, ta lahkub vaikselt, justkui ei olekski sind ennast selles.

Rootsi noorsoo suvipäevad.

Paar päeva pärast seda, kui meie noored sõitsid laiali noorsoo suvipäevilt Tartust, kogunesid Rootsi karsked noored oma „suvipäevile“.

21.—25. juunini pidas Rootsi Õppiva Noorsoo Karskusliit (Sveriges Studerande Ungdoms Helynkyterhetsförbundet) oma suvi-

kongressi Värmlandi „päikeselinnas“ Karlstadis. Umbes 250 inimest, nende hulgas palju vanemaid tuntud tegelasi ja naabermaade karskete noorte esindajaid veetis siin viis päeva innukas töös ja lõbus.

Kongressi „vaimseks selgrooks“ oli hulk kõnesid, kus käsitleti aktuaalseid päevaküsimusi, tehti kokkuvõtteid ja püüti leida uusi teid.

Siingi kõlas loosung „välja enesest!“

1) rondee = laastuliigiline ilukirjanduslik vorm.

Rektor J. Elgeskog nimelt avaldas selle, leides, et ei ole mingi võitlus see, mis sooritatakse nelja seina vahel või kohvi juues. Võimlemise, spordi, mängu, matkamise, kodukoha tundmaõpingu, kunsti ja teatri kaudu kasvatet tubli inimene peab sukelduma oma ümbruse seltskondlikku ellu. Karsklased loogu kogu ümbrusele seda iseloomustav elukäsitust ja -kombed. Ja siin tuleb noortel seista esirinnas, neil tuleb kulgeda teekond uue etapini.

E. Strandmann analüüsis neid põhjusi, mis takistavad karskustööd praegusaja noorsoos ja leidis muu hulgas: karskusorges on tegeldud karskustöö kõrval muudegi aladega, karskusselgitustöö on olnud liiga teaduslik, joomakomme perekondlikel koosviibimisel, õppinuma noorsoo eraldumine rahvakarskustööst.

Pikalt vaieldi selle üle, kas pooldada edaspidises tegevuses karskusliikumise idealistlikku suunda või uut asjalikkust. Ühisele tulemusele ei jõutud ja küllap kujuneb tegevus, nagu varemgi, küll idealismi vaimus, ent kasutades uusi, uuele asjalikkusele põhjenevaid võitlusvahendeid.

Lisaks siin märgit karskusainelisile ettekandeile kõneldi veel kodukohaga tutvunemistööst, vabaharidustööst j. m., toonitades vajadust joomise kaotamise puhul jäävat „tühja kohta“ millegi paremaga täita.

Kongressil anti ülevaade Liidu tööst. Liikmeid on Rootsi Öppiva Noorsoo Karskuliidul 3722. Liidul on oma häälekandja, korraldatakse kõnesid, õpi- ja vaidlusringe. Soome eeskujul on hakatud korraldama karskuseksameidki, milliseile suhtutakse suure innustusega, kuigi eksamiõiendanute arv ei ole jõudnud kasvada veel kuigi suureks. Neile meilgi viljeldavaile alule lisaks on Rootsi Öppiva Noorsoo Karskuliidul kolm tiisikuseohus olevate laste suvekoloniid, kus veedab suvel kaks kuud rahulikus ümbruses kokku 90 last, kellele õpetatakse siin korda, puhtust, vähemaid koduseid töid ja kes vaba aja kasutavad lauldes ja mängides.

Need lastekoloniid teotsevad juba viisteistkümmend aastat, saades sissetuleku Liidu liikmete annetustist ja Liidu liikmetest koosnevalt toetustühingult, mille liikmeksu alammäär 500 krooni.

Toetades nüüsi ühiskondlikku abiannet, õpivad Rootsi noorkarsklased juba varakult tundma endi ühiskondlikke kohustusi.

Töötab noorkarsklaste klubisid ja kasutatakse tegevuses ka ringkondadeks jagunemist.

On märgatav n. n. „sõjaaastate“ — umbes kümneaastase ajajärgu noorte kõrvalejäämine noorsookarskusliikumisest. Rõõmustavaks ja lootusrikkaks nähteks on aga sellest hilisema noorpõlve kasvav poollehid, mis ennustab uut tõusu.

Nentimist väärrib, et ajal, kus meil ja mujal maailmas koos kasvava sõjakusega rühitakse igasuguste aumärgikeste loomisele ja pütüdmisele, Rootsi noorkarsklased otsustasid lõpetada nende Liidus seni tarvitusel olnud aumärkide jagamise, pidades aumärke aatelisele organisatsioonile sobimatuks.

Kongress oli kavalt õige paljupakkuv. Kui peame silmas, et iga päevakorra punkti alul ja lõpul kõlas ühislaul võimsana, — nagu ikka põhjamaade koosolekuil — ühiseid lõunasööke, tutvunemisõhtut jne., siis kõik seegi aitas luua vaheldust ja ühistunnet. Millest aga kuidagi ei pääse mööda, need on kongressiga ühenduses korraldat väljasõidud.

Ei jäetud kongressilinnas ja selle ümbruses, võrdlemisi laiaski ulatuses, külastamata vist ühtki nägemisväärsset paika.

Ja Karlstad'i ümbruses on, mida vaadata! Juba rahvaski: siin asuvad soomlaste külad, nende soomlaste järeltulijate, keda Karl IX siia inimitühjadesse laantesse asuma avatles, mitmesuguseid soodustusi lubades ja andes. Siin on Selma Lagerlöf'i kodu ja tema teoste sündmuspaiku, siin on Rootsi kauneim vabaõhumuuseum Mariebergskogen rikkalike muinsusesevete ja hiiglakaskedega, siin looduskaunis paigas on kasvand mõnigi rootsi suuri luuletajaid, arhitekte ja väälmureid. Päikest, vett ja metsi ja nende süles võrsuvat inimvaimu tõusu pakub see ümbrus. Mis ime siis, kui noori aatevõitlejaidki haaras sellane innustus, et ei jatkund kõige pikist jaanipäevaegseist päevist, vaid võeti lisa lühikesilt õiltki: Väneri vesil liueldi ühel õöl, ja teisel kogunes vaikne harduses hulk kalmistule John Ericsson'i kalmu ümber, mälestama meest, kes leiutas propelleri.

Nii pühitses oma suvipäevi põhjala noorus, pühitses neid samas vaimus kui teeme seda meiega.

„Pohjantähti“ järele Otto Ibius.

Inimene on keset maakera, kuna töö tema taga, vendlus tema ümber, armastus vasemal, õiglus paremal, tõe eespool, vabadus üleval, kuid ilu tema rinnas. Leopold Jakoby.

* * *

Ma unistasin, et kivi-kivilt ehitasin ühe püha maja, ühe templi, mis ei pagode, ei moshee ega kirik polnud, vaid midagi ülevat ja lihtsat, lahti igale taevahingusele: tõe, rahu, armastus ja õiglus tulid ning elasid sääli. Alfred Tennyson.

Informatsiooni.

ENK VI noorsootegelaste kursus

peetakse HaSomini Koolivalitsuse loal (4. dets. s. a.) 28.—31. dets. 1933. a. Tartus Eesti Karskusliidu ruumes (Gustav-Adolfi t. 18) Tartu poeglaste gümna. õpetaja August Reebeni vastutaval ja Liidu juhatuse liikme üliõpil. Heinrich Marga tegelikul juhatamisel.

Kursuse kava on järgmine:

I Teoreetiline osa.

1. Noorsoo karskusliikumise metoodilisi põhiküsimusi — 3 t., üliõpil. Fr. Olup.
2. Noorkarsklase maailmavaatelistest endakujundamisest — 2 t., palutud mag. A. Anni.
3. Individuaalse töömeetodi rakendamise õpilasorganisatsioones — 1 t., pedagoog J. Käis.

II Praktiline osa.

1. Tööst karskusringes — 1 t., õigusteadl. F. Huik.
2. Tööst kirjandusringes — 1 t., mag. J. Silvet.
3. Tööst spordiringes — 1 t., Tartu Pedag. õpilasvanem E. Tõnisson.
4. Tööst näiteringis — 1 t., üliõpil. V. Ratassep.
5. Tööst koolikooperatiives — 1 t., E. Ühist. Liidu revident M. Kiiver.
6. Tööst hõimuringes — 1/2 t., palutud õpetaja L. Leeman.
7. Tööst esperantorringes — 1/2 t., H. Treffneri gümna. õpil. A. Uibo.
8. Tööst noorsoo karskustoimkondades ja algkoolide vilistlaskogudes — 1 t., üliõpil. O. Ibius.
9. Asjaajamisest, rakendusraamatuist ja arhiivide korraldamisest noorsooringes — 2 t., üliõpil. Ed. Treu.

10. Koosolekute juhatamisest ja protokollimisest — 1 t., direktor V. Tubin.

11. Ettevõtete reklameerimisest ja sisustamisest — 1 t., õigusteadl. F. Huik.

12. Suulisest eneseväljendusest (kõnekunstist) — 1 t., üliõpil. P. Vihalem.

III Näitlik osa.

1. Näitlik õpiring — 2 t., pedagoog J. Käis.

2. Ekskursioon ülikooli raamatukokku — 1 t.

Kursuse avaõhtul (28. dets.) peab peokõne koolijuhataja J. Tork „Karakterikujundamisest“.

Kursuse ajal peetakse ka Liidu X asemikekogu koosolek.

Kursusest võivad võtta osa kõik ENK-pere liikmed. Isikud, kes ei kuulu ENK-koosseisu, saavad kursusest osa võtta juhatuse loal.

Osavõtt kursusest on tasuta. Osavõtjail on kasutada maksuta ühiskorterid. Raudteel sõiduks loodetakse saada hinnalandust.

Kursusele tulijaid palutakse sellest võimalikult varakult ENK juhatusele teatada.

ENK III deklamatsiooni-võistlus

leiab aset 31. XII 1933. Igal osavõtjal tuleb esineda kahe luuletisega: üks neist on ette kindlaks määratud — ühine kõikidele, teise valib iga esineja ise.

Luuletis, mis tuleb kõigil võistlusest osavõtjail esitada, on: käesolevas „Kev.“ nr.-is avaldatud Palle Pede „Kõnelus kodumaale“.

Auhindadeks antakse kolmele paremale: I — 8 kr., II — 5 kr., III — 3 kr. väärtuses ilukirjandust auhinnasaaja omal valikul.

Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatuse avaldab käesolevaga sügavaimat tänu Liidu kirjavahetajatele liikmetele, organisatsioonide tegelastele ja Eesti Karskusliidu usaldusmeestele lahke kaasabi eest Liidu loteriipiletite levitamisel.

Ilmub 6 numbrit aastas.

„Kevadiku“ tellimishind: 1/2 a. 60 s., 1/2 a. 30 s., üksiknumber 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort, Tegevtoimetaja: Friedrich Olup. Toimetuse liikmed: Robert Grauberg, Alma Haavamäe, Aino Hurt, Arved Kansvei, Eduard Kubjas, Karl Lipping, Felix Oinas, Paul Sarv, Helmi Urm.

Tegevtoimetaja kõnetunnid: esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Gustav-Adolfi tän. 18—2.

Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.

Parimaks jõulukingiks

on Eesti Kirjanduse Seltsi
perioodilised väljaanded.

1934. aasta tellimised erakordsete preemiatega!

Elav Teadus Populaarteaduslik seeria, III aastakäik. Käsitab tänapäeva tähtsamaid küsimusi igale huvitaval ja arusaadaval kujul. Autoriteks peamiselt eesti omad teadlased. Aastas 12 üle saja-leheküljelist raamatut, rohkete piltidega. Hind üksikmüügil 1 kroon, ette tellides 9 krooni aastakäik.

Suurmeeste elulood Biograafiline seeria, II aastakäik. Tutvustab inimsoo väärtuslikumate ja jõulisemate esindajate elu võitlusi ja suursaavutisi elaval ja kõiki kaasaharaval kujul. Aastas 6 umb. 150-leheküljelist raamatut, piltidega. Hind üksikmüügil 1 kr. 50 s., ette tellides 7 kr. 50 s. aastakäik.

Eesti Kirjandus Kirjanduslik kuukiri, XXVIII aastakäik. Artiklid kirjanduse, keele, ajaloo, rahvaluule jne. aladelt, uute raamatute arvustised, kaasandena täielik ilmuvate „Eesti raamatute üldnimestik“. Aastas 12 numbrit à 50—60 lk., piltidega. Üksiknumber 50 s., aastakäik 5 krooni.

Preemiaid saavad tellijad
kuni 24. detsembrini — ühekordses tellimissummas.

Kõigi kolme väljaande korraga tellijaile
väärtuslik eripremia!

Preemiateks antavate raamatute nimestik on avaldatud „Postimehes“, „Päevalehes“ ja „Vaba Sõnas“ 12. novembril, „Õpetajate Lehes“ 18. novembril ja „Vaba Maas“ 19. novembril. Nimestikke saab ka Eesti Kirjanduse Seltsilt.

Preemiateks valitud raamatute nimestik tuleb saata Eesti Kirjanduse Seltsile ja tellitavate aastakäikude hind ühes 75 sendiga iga aastakäigu preemiaraamatute väljaandmise ja saatekuludeks sisse maksta Eesti Kirjanduse posti jooksvale arvele nr. 20-36.

Eesti Kirjanduse Selts Tartus
Suurturg 12, telefon 6-01.

Jõuluks ilmub „Kevadiku“ toimetuse liikme

ROBERT GRAUBERG'I

„Hommikune leid“

Esmene valmik värsipõimikut. „Olioni“ kirjastus.

Ilmus

LOODUSE KULDRAAMATU III sari.

K. MICHAELIS: Bibi ja Ole. **K. MAY:** Winnetou jälgedes. **H. SIEN-KIEWICZ:** Quo vadis. **V. RAKOSI:** Noored kangelased. **A. SEWALL:** Ühe hobuse elulugu. **J. FABRICIUS:** Kippar Bontekoe laevapoisid (2 raamatut). **H. LOFTING:** Doktor Dolittle. **F. H. BURNETT:** Väike printsess. **K. HÄNNINEN:** Laane kuningas. **J. BENNETT:** Puuris lõoke. **J. VERNE:** Tsaari kuller. **E. SETON-THOMPSON:** Väikesed metslased.

Kokku **13** köidet, **3.264** lk. Ligi **300** ühevärvilist pilti tekstis ning **40** värvipilti eri tahvlitel.

Sarja hind kõhemakstavas rahas ühes koju kättesaatmisega **25** krooni. Järelmaksuga **27** krooni.

ÜKSIKRAAMATU HIND **2 kr. 70 senti.**

Tellida võib otse K.-Ü. „Looduselt“ Tartus, igast raamatu-kauplusest, kirjastuse esindajailt ja kõigis postisutistes, makstes raha K.-Ü. Looduse“ posti jooksvale arvele **nr. 2055.**

K.-Ü. „Loodus“ — Tartus.

Noorsoo enesekasvat. ja elureformi ajakiri

„Kevadik“

ilmub nüüd uues kuues ja uudse huviküllase noortepärase sisuga. Tema kaastöölisiks on eriti käesolevast aastakäigust alates päämiselt noored ise, kellelt loodetakse edaspidigi rohket kaastööd: ilukirjanduslikke palasid, artikleid, ülevaateid kohapäälsest tegevusest, päevapilte jne. jne. — kõike, mida võiks avaldada ajakirja veergudel. „Kevadikku“ peaksid tellima kõik keskkooli- ja erksamad maa- noored ning noorte vanemad ja õpetajad.

NOORED, ÄRGE UNUSTAGE OMA AVALIKKU HÄALT!

Lugege Kevadikku!

Tellige Kevadikku!

Levitage Kevadikku!

== Tehke Kevadik'ule kaastööd. ==

Käesoleva kaksiknr.-i hind 25 s.